

Војнопензионерске теме и дилеме

„ОТОПЉАВАЊЕ“
ПЕНЗИЈА

С нестрпљењем се очекује да се посланици Народне скупштине изјасне поводом народне иницијативе око 34.000 потписника у организацији Удружења војних пензионера Србије да се пензије врате на ранији ниво. По поднетој уставној жалби Удружења, Уставни суд треба да утврди јесу ли повређена права у односу на недефинисани рок умањења пензија и у погледу изостанка управног спора.

Крај године за војне пензионере најавио је, по свој прилици, повољнији третман организације у целини и генерално према популацији, која се годинама упорно свим легалним и легитимним средствима бори за враћање урушених права, за достојанствен и заслужени ниво односа државних органа и друштва према онима који су деценијама пожртвовано, напорно и упорно чували слободу и бранили границе и нејач када год је неко покушао да нас прегази.

Најпре је почетком децембра министар одбране Зоран Ђорђевић у седишту Министарства одбране примио делегацију УВПС. Са представницима репрезентативног удружења војних пензионера водио је разговоре о проблемима који оптерећују ту популацију грађана, одговарао на више питања и пружио целовиту информацију о томе шта се све, у оквиру најављених реформи, планира на дуже стазе и смера у војном здравству. Био је то поприлично дуг састанак, јер је министар рекао да нема ограничења када су у питању војни пензионери. То је, у неку руку, одавање признања војним пензионерима за све што су учинили за своју државу током професионалне каријере, али је утисак да се потреба за дијалогом са наметнула. Наиме, негдашњи ревносни подофицири и официри се у „трећем добу“ сусрећу са све већим проблемима које нису у стању сами да реше. Социјална и статусна питања, због којих је Удружење и формирано, постају све израженија, гомилају се и усложњавају.

Војни пензионери представљају војску у цивили, како је том приликом речено. Ако затреба, додали бисмо тој занимљивој и на реалности утемељеној мисли, многи би се поново обрели у ратне јединице, како би искуством помогли својим млађим колегама. Исто онако како су то чинили и 1991. и 1999. године. Часно и поносно стали би на браник отаџбине.

Други пут, само месец дана касније, министар Ђорђевић поново се сусрео са војним пензионерима. Овога пута првог дана 2017. године у касарни у којој већ 25 година привремено живе војни пензионери са својим породицама придошлим из Словеније, Хрватске и БиХ. Саслушао је представника те групе, а и вапаје појединаца који су се надовезали изношењем конкретних чињеница. Обратио им се износећи податке шта ће све Министарство одбране у наредном периоду предузети да

се реше њихови проблеми, посебно нагласивши да ће ускоро доћи до веће поделе станова у том граду.

Ових дана министар одбране ненајављено је посетио Војномедицинску академију. Предложио је предстојећој реорганизацији те установе јачање поликлинике у односу на клинике. У разговору са лекари-ма ВМА потврдио је да је у години пред нама из буџета издвојено више новца за лекове, али и за опремање.

— Од вас сада очекујем план приоритета, шта од опреме треба набавити, што ће квалитативно унапредити здравље не само војних осигураника, него и грађана Србије, што ће бити нови приступ у опремању у чији је циљ да Војномедицинска академија буде у сваком смислу на нивоу свог реномеа, рекао је Ђорђевић који је за наредну годину посебно најавио и креирање буџетске позиције за капитални пројекат одржавања Војномедицинске академије.

Министар одбране је имао примедбе и на унифицирано време за паузу шалтера за заказивање, што беспотребно успорава пацијенте, уместо да им, како је истакао, увек неки од службеника буду на располагању.

Ситуација у војном здравству захтева заиста предузимање хитних мера, како би се на сцену вратио стари сјај, односно одредница да су војномедицински центри на другом степену лечења и ВМА на терцијалном нивоу заиста храмови здравља.

Ако ико треба да води рачуна о војним пензионерима, а треба, онда је то засигурно систем одбране, од Министарства одбране до јединица Војске Србије. То окружење најбоље зна за захтевност и сву тежину војног позива. Због тога је насупрот потреба да систем одбране помаже својим старијим колегама да буду „своји на своме“, да им се не закида зарађено и да им буде враћено оно што им је окрњено од законом загарантованих права.

После више захтева и интервенција Удружења, очекује се да Влада Републике Србије ових дана донесе нови закључак којим би поравнање са РФ ПИО за закинути део пензије од 2008. до 2015. године могао да се продужи све до краја текуће године. Наиме, судови нису благовремено донели пресуде по предметима које су поднели војни пензионери, па многи нису успели да се поравнају за 2008. и 2009. годину. Тиме ће бити делимично окончани вишегодишњи напори органа Удружења да се и војним пензионерима

призна право на ванредно усклађивање пензија за 11,06 одсто. С обзиром на чињеницу да је домаће правосудје прихватило вредност бода од 9,02 динара, преостаје још да се Европски суд за људска права изјасни да ли су војни пензионери у праву када захтевају вредност бода од 9,40 динара, јер је РФ ПИО редовно повећање пензија од 4,21 одсто неправедно уврстио у ванредно.

Акција прикупљања потписа за народну иницијативу да се пензије врате на ранији ниво показала је способност Удружења да организује овако крупне кораке и одређеност чланова да не одустају у упорној борби за победу правде. Стечене пензије су зарађеним издвајањима за пензијски фонд, а први пут се, колико нам је познато, у историји догодило да неко смањује пензије у Србији. И то не линеарно, већ како време пролази тако се све више чини да је то учињено по принципу уравниловке. Запосленима у јавном сектору одузето је само 10 одсто линеарно, пензионерима на износ пензија изнад 25.000 до 40.000 динара 22 одсто, а онима који имају више од 40.000 динара чак 25 одсто.

Два пута су, на основу сагласности Међународног монетарног фонда, повећаване плате и пензије. Последњим повећањем плате у јавном сектору готово да су враћене на ранији ниво, док су пензије и даље на дебелом „леду“. Најпре су увећане за 1,2 одсто, потом за 1,5 одсто. Највише је пре две године узето од пензионера, а најмање им се враћа. Није ли то разлог за забринутост и логично размисљање да је таквим односом несвесно упућена неизречена порука државних чиновника да су пензионери грађани другог реда. Заиста нема разумевања, нити оправдања за два различита аршина. С нестрпљењем се зато очекује да се посланици Народне скупштине изјасне поводом народне иницијативе око 34.000 потписника у организацији Удружења војних пензионера Србије да се пензије врате на ранији ниво.

ИУставни суд Србије треба да се изјасни по поднетој уставној жалби да законом којим су пензије смањене није предвидео рок на који се умањују месечне припадљивости, а параграфима није обезбеђено право на управни спор. У Уставном суду, после истека мандата добром делу судија, изабрани су нови делови правде који треба да се изјасне поводом друге уставне иницијативе коју је поднело Удружење.

Уколико то изјашњавање не буде повољно по војне пензионере, правни лек ће се потражити пред Европским судом за људска права у Стразбуру.

И поред чињенице да су пензије у Србији тренутно на нивоу од 11,8 одсто бруто друштвених производа и да према одређењу надлежних треба да достигну „коту“ од 11 одсто, ваља поштовати стечена права и аргумент да су пензије такође и лична имовина грађана.

Време је за „отопљавање“ пензија.

Звонимир Пешић

ИНСИСТИРАЊЕ НА ИЗЛЕТИМА

Крајем године војни пензионери Шапца одржали су 23. редовну годишњу Скупштину, на којој је председник Гр Од Ђорђе Момчиловић поднео извештај о једногодишњем раду.

Као и увек до сада, владала је свечана атмосфера. Дошли су бројни гости и пријатељи, чланови Удружења и представници УВПС из Београда, за чије присуство традиционално влада велико интересовање. Ове године у име УВПС седнице Скупштине присуствовао је Остоја Поповић, члан ГО УВПС, који је пренео поздраве председника Љубомира Драгањца. Међу гостима су још били представници УВП из Лознице, Сремске Митровице и Руме, представници Градске управе Шабац, Команде гарнизона Шабац, затим представници ГО СУБНОР-а Шабац и Богатић, делегати Месне заједнице Јарак и други.

Председник Момчиловић сликовито је изнео целокупну активност чланова у минулих дванаест месеци Удружења и истакао веома добру сарадњу са другим удружењима, са градском Управом Шапца, СУБНОР-ом Шапца, а посебно је истакао сарадњу са Командом гарнизона, која је и овога пута помогла организацију Скупштине. Похваљен је и квалитет услуга Гарнизоне амбуланте.

Момчиловић је изразио задовољство што нису реализовани сви планирани излети. За ту врсту активности код чланова влада инте-

ресовање, али се често отказују учешће, најчешће због материјалних разлога. За наредну годину, одлучено је, планираће се мање излета, али ће се инсистирати на обавезној реализацији.

У Градској организацији УВП Шабац стална је пракса да седницама Градског одбора могу да присуствују сви заинтересовани чланови Удружења, па су многи у току са стањем у Удружењу и уопште са пословањем. Отуда Надзорни одбор није подносио Скупштини писани извештај, већ само констатацију да Градски одбор УВП послује по Закону.

У радном делу седнице Скупштине, присутне је у име Извршног одбора ГО УВПС поздравио Остоја Поповић. Током излагања Остојић је пружио више података око решавања спорова везаних за закинути део пензије.

У име Градске управе Шабац присутне је поздравио Салко Кардаревић, преневши поздраве градоначелника Небојше Зеленовића за успешан рад Скупштине.

У свечаном делу Скупштине, Момчиловић је уручио Плакету УВПС капетану Млађану Војту за изванредну сарадњу са Удружењем, који одлази у прекоманду. Он је увек био на располагању војним пензионерима.

Скупштина је завршила рад заједничким дружењем домаћина и гостију.

Стеван Стојановић

Капетану Млађану Војту уручена је Плакета УВПС

Годишња скупштина панчевачких војних пензионера

ПЛОДНА ГОДИНА

УПанчеву је 24. децембра одржана седница годишње Скупштине општинске организације Удружења војних пензионера. Међу гостима су били председник ИО ГО УВПС Зоран Вучковић, представници Фонда ПИО, Команде Гарнизонног места Панчево и адвокатске канцеларије Смилевски.

Скуп је отворио председник

ОпОд Живан Марковић, који је сумирао постигнуте резултате у минулих дванаест месеци. При томе је посебно истакао да је веома успешно организована акција прикупљања потписа за народну иницијативу да се пензије врате на ранији ниво.

Новоустановљено дружење војних пензионера сваког последњег четвртка у месецу наишло је на добар пријем, тако да ће се наставити са том праксом.

О томе шта се догађа на плану борбе за закинуту социјална и статусна права војних пензионера, окупљене је обавестио председник извршног одбора ГО УВПС Зоран Вучковић.

Дружење је настављено у облику ресторана.

Ж. М.

Мада је био празник, за посету министра одбране владало је велико интересовање

Министар одбране Зоран Ђорђевић у посети војним пензионерима у Новом Саду

СВЕОБУХВАТНО РЕШАВАЊЕ СТАМБЕНИХ (НЕ)ПРИЛИКА

Разменом војних објеката у граду и измештањем свих јединица новосадског гарнизона у касарну која треба да буде саграђена, створиће се услови за изградњу већег броја станова

УКасарни „Милетићево“ 1. јануара боравио је министар одбране Зоран Ђорђевић, испунивши на тај начин обећање које је почетком децембра дао делегацији Удружења војних пензионера Србије са председником Љубомиром Драгањцем на челу. Министар је посетио војне пензионере и чланове њихових породица који већ 25 година, са привременим решењима, живе у прилично лошим касарнским условима. У пратњи министра Ђорђевића био је командант 1. бригаде КоВ бригадни генерал Жељко Петровић.

После разгледања просторија, министар Ђорђевић разговарао је са окупљеним станарима. У име оних који живе у неусловним просторијама, министру се обратио Саво Обрадовић који је рекао да је реч о породицама старешина које су у Нови Сад дошли из Словеније, Хрватске и БиХ и да у новосадским касарнама живи око 350 породица које очекују трајно решење стамбеног питања. Многе просторије прокишњавају, а станари плаћају високе трошкове на име кирије, комуналних услуга и електричне енергије. Због високих трошкова и неправилног обрачуна месечних обавеза, многи од станара су се обратили судовима. Главни проблем, како су навели станари, је тај да им се услуге наплаћују као привредним субјектима, а не по тарифи предвиђеној за физичка лица, то јест за непосредне кориснике или власнике станова. Станарима је, без основа, стављено на терет и око 2.000 квадратних метара заједничких просторија, за које не знају ни где се налазе, а камо ли да их користе.

Упознат сам са вашим проблемима и већ их дуже времена пратим, из тих разлога сам и данас са вама. Њих није могуће решавати парцијално, зато и желим да изнађем комплексно, свеобухватно, а не половично решење. У Министарству одбране и Војсци Србије је више од 19 хиљада проблема истих, или сличних вашим, рекао је министар Ђорђевић у разговору са корисницима привременог смештаја, истичући како Нови Сад има реалне шансе да постојеће стамбене проблеме у наредном периоду решава брже од других средина и најавио скорашњу поделу већег броја станова. Министар је упознао присутне и са разговорима вођеним тог дана са Милошем Вучевићем, градоначелником Новог Сада, око предаје атрактивних локација садашњих војних објеката Граду и изградњи једне заједничке касарне у рејону Мајурска ада и одређеног броја војних станова.

Обраћајући се станарима, министар Ђорђевић је рекао да је дошао на позив генерала Драгањца и да виђење са станарима 1. јануара значи да ће ствари у новој години кренути на боље. Истакао је да су велике могућности да станари реше свој стамбени проблем, јер ће током ове године бити отпочета акција изградње обједињене касарне на Мајурској Ади, где ће бити лоциране све садашње јединице новосадског гарнизона. Према договору са градоначелником Новог Сада, касарне ће бити уступљене за стамбену изградњу, а систему одбране би требало да припадне 21 одсто укупно изграђених квадрата.

Ђорђевић је обавестио станаре да ће ускоро у Новом Саду бити велика подела станова, тако да ће део породица бити трајно збринут.

Министар Ђорђевић је поводом новогодишњег празника деци из касарне „Милетићево“ поделио пригодне поклоне.

На крају сусрета председник Љубомир Драгањац је захвалио министру Ђорђевићу што је прихватио да дође у касарну и лично се увери са којим се све проблемима суочавају породице војних пензионера. Представници станара су министру предали сређену документацију о проблемима који их тиште, на шта је Ђорђевић рекао да ће, када буде било потребно, поново доћи у ту касарну.

3. Пешић

Поводом Дана РВ и ПВО

КОМАНДАНТ СА ВАЗДУХОПЛОВНИМ ВЕТЕРАНИМА

Командант РВ и ПВО, генерал мајор Ранко Живак се, већ по традицији, уочи Дана вида 24. децембра, обратио члановима Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије (УПВЛПС).

У Великој сали Команде РВ и ПВО у Земуну, он је обавестио присутне ваздухопловне ветеране, међу којима је било и оних који су закорачили у девету деценију живота, првобораца и учесника НОР-а, команданата РВ и ПВО и старешина који су током активне војне службе обављали многе одговорне дужности у РВ и ПВО, о активностима које су припадници тог вида имали у 2016. години, а и плановима за наредни период.

Чланове УПВЛПС су највише занимале ин-

формације о томе докле се стигло са модернизацијом Војске Србије и РВ и ПВО и какви су планови за наредни период. Многа питања упућена команданту су се тицала и обуке, унапређења попуње и служења војног рока, а као најважније истакнуто је питање школовања кадра за потребе РВ и ПВО на свим нивоима и по свим специјалностима, од авиомеханичара до пилота.

У склопу информисања, одржан је историјски час поводом 24. децембра Дана РВ и ПВО.

Ове године је обележено 75 година од Априлског рата 1941. Године, а УПВЛПС је у сарадњи са Командом РВ и ПВО учествовало на више манифестација организованих тим поводом. Председник УПВЛПС, мр Златомир Грујић је искористио ову прилику да команданту, који је иначе и почасни председник нашег Удружења, уручи велику диплому „75 година Априлског рата“.

Након информисања, дружење са командантом је у неформалној атмосфери настављено у простору Галерије „Икар“ Дома ваздухопловства у Земуну.

Обележавање Дана РВ и ПВО СВЕЧАНО И СКРОМНО

УКоманди, јединицама и установама РВ и ПВО, поводом 24. децембра дана вида, одржане су војничке свечаности уз присуство бројних званика и пензионисаних ваздухопловаца. Евоцирана су сећања на историјски развој РВ и ПВО, а заслужним припадницима уручена су признања.

На аеродрому Батајница свечано је обележен 2. децембар - Дан 204. вбр За натпросечно, часно и узорно извршавање дужности и задатака у области одбране и безбедности, председник Републике Србије Томислав Николић одликовао је 204. Ваздухопловну бригаду Орденом заслуга за одбрану и безбедност трећег степена.

Поводом Дана РВ и ПВО председник УПВЛПС мр Златомир Грујић упутио је, у име чланова Удружења, честитку команданту РВ и ПВО генерал-мајору Живак Ранку.

Милинко Николићу Геџи Повељу УВПС уручио је председник Љубомир Драгањац

Добитник највишег признања УВПС ГЕЏА ПАДОБРАНАЦ

Ако бисте некоме казали да је Милинко Николић добио Повељу УВПС највишег признања Удружења, многи би се у Нишу замишљали о коме је реч. Али ако бисте рекли да је признање добио Геџа падобранац, онда би свима који га познају постало јасно, јер га под тим надимком знају.

Дете Шумадије Милинко Николић, обрео се у војну школу у опанцима-шилканцима, и то ни мање ни више, него у школу „љуте“ пешадије, коју је завршио 1959. године. Али то није све. После завршетка школе, јавио се на службу у падобранској јединици и тако почиње плодна војничка каријера Геџе падобранца и траје до 1989. године, када је отишао у пензију са 45 година пензионисања.

Падобранска бригада је била и остала високопрофесионална јединица која захтева здравог, јаког, чврстог и одважног човека, односно тражи целу личност, а Геџа је имао све те особине.

Током службовања Геџа је 1260 пута скочио падобраном, стекао звање падобранског инструктора прве класе, постао добитник Златног падобранског знака.

Извео је падобранску обуку за четири генерације питомаца Ваздухопловне војне академије и три генерације ученика Ваздухопловне војне гимназије. Обучио је падобранству и једну генерацију припадника стране војске, а кроз шта је све прошао обучавајући војнике и учествујући у разним другим активностима, тешко да би се могли дочарати речима.

Милинко је учесник рата у бившој Југославији, посебно у борбеним дејствима у Мостару и околини, а успешно је организовао неколико транспортних колона, које су извучиле материјална средства из ратом захваћених подручја.

Након одласка у заслужену пензију, Геџа је наставио да ради истим темпом и жаром у удружењима, организацијама, а посебно у онима које су део његове војничке каријере. Дугогодишњи је члан Градског одбора УВПС Ниш, председник Месне организације УВПС, члан је Скупштине Удружења. Милинко је и члан Градског одбора резервних војних старешина.

Истакнути падобранац се показао и као велики домаћин. Беспрекорно педантно држава и две куће, о једну у Шумадији, другу у Алексинцу.

Стигне Геџа свугде. Ех да нам је више таквих људи.

М. Пантелић

Постављење у систему одбране

ОДРЕЂЕН ЗАСТУПНИК НАЧЕЛНИКА ВМА

На основу члана 112. став 2. Устава Републике Србије и члана 17. тачка 9. Закона о Војсци Србије, председник Републике Србије Томислав Николић донео је указ о постављењу пуковника проф др Мирослава Вукосављевића за заступника начелника Војномедицинске академије.

Пуковник Вукосављевић завршио је специјализацију из области офталмологије у ВМА и докторирао на Медицинском факултету Универзитета у Београду 1999. године. У чин пуковника унапређен је 2004. године. На дужности начелника Клинике за очне болести ВМА од 2005. године. Од 2010. године редовни је професор на Медицинском факултету ВМА.

Мирослав Вукосављевић

Седница ГрОд УВП Ниш

АНАЛИЗА РАДА И НОВИ ЗАДАЦИ

Ових дана у Дому ВС одржана је седница Градског одбора УВП Ниш, на којој је анализиран рад од последње седнице, а разматрани су

Детаљ са последње седнице нишких војних пензионера

задачи у наредном периоду. У анализи рада посебно је стављен нагласак на резултате прикупљања потписа за покретање народне иницијативе и да се питање умањења пензија што пре размотри на седници

Народне Скупштине Републике Србије.

У расправи је наведено да је у Нишу прикупљено 3470 потписа, што је одличан резултат у односу на бројно стање чланова те организације. За успешно извршени задатак Градски одбор је добио похвале од Главног одбора УВПС. Посебно су приказани резултати сваке месне организације, са нагласком на број прикупљених потписа у односу на број чланова. Истакнуто је да је задатак био тежак, али и да је успешно

ви Удружења предвођени Градским одбором учествовали су у полагању венаца поводом Дана ослобођења Ниша, а и на француском гробљу, поводом Дана примирја у Великом рату. На Дан војних ветерана положен је венац у кругу Војне бојнице Ниш. Чланови Градског одбора учествовали су и у прослави Дана Копнене војске ВС, Дана ВБА, Дана ЈНА и Дана Републике.

На састанку је анализирано и обележавање Дана градске организације УВП Ниш, уз констатацију да је организација била одлично у свим елементима.

Чланови Градског одбора обавештени су о току и реализацији последње седнице Главног одбора УВПС.

На седници су у Градски одбор кооптирана два члана: један уместо искљученог из чланства Удружења Ранка Бабића а, други уместо председника МО „Божидар Аџија“, који због болести не може да обавља дужност председника МО и члана Градског одбора.

Усвојен је Годишњи План и Програм рада ГрОд за 2017. годину.

На крају су, у складу са могућностима Градске организације, додељене скромне стимулативне мере председницима МО.

М.П.

завршен, што показује да се са чланством мора стално радити, односно одржавати контакти. Како је речено, забележени су и ретки случајеви одбојности.

Између две седнице чланови

Седница Скупштине МО „Младост“ Нови Београд

НАЈЗАСЛУЖНИЈИМА ДОДЕЉЕНА ПРИЗНАЊА

Поводом 23 године од оснивања и рада УВПС у МО „Младост“ 19. децембра одржана је свечана седница Скупштине. Отварајући скуп, председник Месног одбора Бранко Петковић поздравио је присутне, међу којима су били Симеон Туманов, председник Комисије за сарадњу са другим организацијама и удружењима УВПС, Драгољуб Давидовић, потпредседник ОпОд Н. Београд, Ђорђе Петровић, председник МО блока 62, Боривоје Гајић, председник МО Блока 61, Хранислав Стевановић, генерал у пензији и други.

У поднетом извештају је наведено да месна организација броји 663 члана. Обухвата војне пензионере који станују у новобеоградским блоковима 63, 64 и 65.

У 2016. години рад МО УВПС био је веома гранат. Свакога дана 17 до 19 часова војни пензионери се окупљају у просторије МО у Ул. Ј. Гагарина бр. 62. Проучавају материјале које добијају од Главног одбора УВПС и прорађују информације које се објаве на сајту Удружења. Пружа се помоћ члановима у вези са различитим проблемима из сфере социјалног, стамбеног и здравственог окружења. Речју: од остваривања права на једнократну помоћ до реализације закинутог дела пензије.

Тежишна активност је обилазак болесних колега. Њима се уручи гласило „Војни ветеран“ а

Радно председништво Скупштине

обавештавају се о текућим активностима организације.

Посебно је било речи о смањењу пензија на основу закона којим је за део пензије ускраћено 96 одсто војних пензионера. Не зна се докле ће да траје, а породице су у све тежем материјалном положају. Због тога је уследила акција потписивања народне иницијативе. Тим поводом одржана је ванредна седница, подељени су образци за прикупљање потписа. Остварени су најбољи резултати на Новом Београду, где активно ради 15 МО. Број прикупљених потписа износио је 1314, или 108 одсто у односу на бројно стање чланова. У тој акцији посебно се истакао Љубиша Јовановић, бивши председник тог

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у децембру 2016. године

ПОЗИТИВНО РЕШЕНА 21 МОЛБА

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор, на седници одржаној 13. јануара 2017. године, размотрио је захтеве достављене у децембру 2016. године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника: ОпОр Зајечар ТМ:33.000,00 - по члану 9.043,33 динара, ОпОр Зајечар ХЦ:37.000,00 - по члану 8.033,54 динара, ОпОр Краљево РН:29.000,00 - по члану 11.050,34 динара, ОпОр Нови Београд СС:37.000,00 - по члану 10.430,15 динара, ОпОр Палилула НД:37.000,00 - по члану 6.309,93 динара, ОпОр Панчево ЈН: 33.000,00 - по члану 8.394,91 динара, ОпОр Књажевац КН:33.000,00 - по члану 11.446,14 динара, ОпОр Ниш ЈЗ:33.000,00 - по члану 5.499,56 динара, ОпОр Ниш СВ:29.000,00 - по члану 7.591,63 динара, ОпОр Панчево ГС:29.000,00 - по члану 9.416,10 динара, ОпОр Чачак РД:33.000,00 - по члану 11.152,33 динара, ОпОр Крушевац ЛМ:40.000,00 - по члану 5.776,59 динара, ОпОр Прокупље АА:29.000,00 - по члану 6.313,76 динара, ОпОр Крагујевац АР:29.000,00 - по члану 11.150,00 динара, ОпОр Ниш СЗ:33.000,00 - по члану 9.696,37 динара, ОпОр Шабац МП:37.000,00 - по члану 6.202,76 динара, ОпОр Прокупље МТ:37.000,00 - по члану 7.144,40 динара, ОпОр Крагујевац СЗ:29.000,00 - по члану 8.115,66 динара,

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника: ОпОр Смедеревска Паланка СА:20.000,00 - по члану 20.068,22 динара, ОпОр Ниш СС:15.000,00 - по члану 18.931,83 динара, ОпОр Прокупље Д:10.000,00 - по члану 20.026,97 динара. Новчана средства су пренета на текући рачун 18. јануара 2017. године

Извршни одбор

МО, а сада потпредседник ОпОд. Сам је прикупио 658 потписа.

Војне пензионере највише тиште проблеми у здравству. Затворена је амбуланта „Бежанијска коса“. Уложен је приговор Министарству одбране преко ГлОд УВПС, што је имало позитиван исход јер ће амбуланта поново наставити са радом. Поново је апострофиран проблем исплате боловања за професионалне војнике до месец дана, чиме је смањен фонд за лекове.

На крају седнице уручена су признања најзаслужнијим члановима. Тако је плакета (и књига) додељена Ивану Умеку. Захвалница је припала Нади Остојић, а књигом су награђени Бранко Петковић, Љубиша Јовановић, Бојо Богићевић, Василије Миљанић, Владимир Анђелковић, Раде Клепић, Здравко Зељковић, Светозар Парезанин, Милош Станковић, Војин Шаиновић, Живкоин Тричковић и Реља Томић.

Љ. Ј.

Велибор Милојевић јунак у миру

ЈАЧИ ОД БОМБЕ

Уместо да баци бомбу далеко од рова, војник Мирко Јосиповић испустио је ту смртносну нараву код својих ногу. Потпоручник Велибор Милојевић, онако у магновењу, бацио се на бомбу, хитну је да експлодира ван рова, али се она вратила и експлодирала у командировим рукама.

Војнички хлеб, многи кажу, саздан је од осам кора. Никада човек није сигуран шта може да га задеси, јер је много тога непредвидиво. Животна прича пуковника у пензији Велибора Милојевића определила је његов живот.

Завршивши Војну академију КоВ, артиљеријски потпоручник Милојевић бива распоређен у гарнизон Бихаћ. Први дани, прва искуства, посла за младог официра преко главе. Често је са војницима од јутра до повечерја. Ређају се обавезе, са њима згоде и незгоде.

Само десет месеци после завршетка Академије на полигону који се простирао брдом Дебелача војници из батерије младог потпоручника бацали су своју прву бомбу. После неколико успешних бацања, рову прилази војник Мирко Јосиповић. Потпоручник га је питао је ли све у реду, може ли да баци бомбу, осмотрио га не би ли му прочитао страх и још једном му објаснио поступак. Овај је климнуо главом, активирао бомбу и када је зашиштала, испустио је неартикулисане крике, а бомба је пала код његових стопала. Делиле су га само три секунде од смрти. Милојевић, који се налазио у одвојеном делу рова, као пантер бацио се на Јосиповића, муњевито ухватио бомбу и бацио је да експлодира изван рова. Међутим, бомба се одбила од грудобрана и вратила под потпоручникове ноге. Милојевић је узима поново и у намери да заштити војника стегао је бомбу између две шаке. Следећег тренутка јасно је видео модроцрвени пламичак. Одјекнула је експлозија. У магновењу је до њега допрго глас: „Брзо људи погине нам потпоручник“.

Велика борба за спас живота

Убрзо затим Милојевић се нашао на рукама својих војника. Трпео је велике болове. Говорили су му само мало да издржи и трчећи га носили на рукама у касарну.

- Дебелача је крш прекривен трњем. Док су ме носили, прштао је камен под њиховим цокулама. У касарни су ме натоварили у кампањулу и правац бихаћка болница. Директно на операциони стол. Почела је борба за спас живота. Чуо сам све шта лекари и медицинске сестре међусобно говоре. Трпео болове и осећао хируршки нож. Једног момента чујем глас:

- Докторе, шта да радимо, дошла војска да да крв?

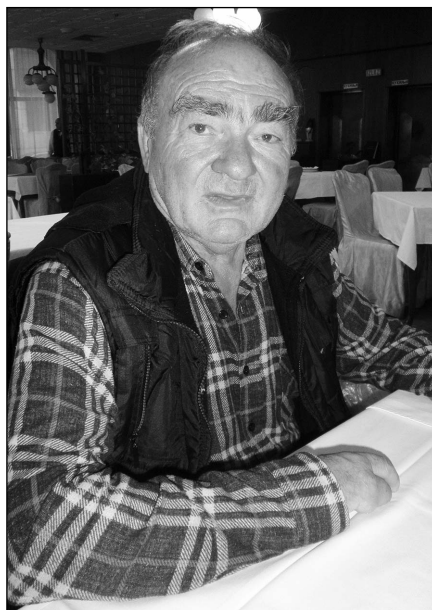
- Узимајте, каже он.

- А која му је крвна група?

Тада се умешао трупни лекар Војнов:

- Дајте легитимацију тамо је уписана крвна група.

Уто ја отворих очи и кажем: немам одређену крвну групу!

И данас би исто поступио:
Велибор Милојевић

Видех ископачене очи лекара. Они ме секу а ја свестан свега.

-Шта да радимо докторе, пита сестра.

- Исцеди из веће ране и одреди крвну групу.

-Набацише ми маску на нос“...

Када се Велибор пробудио, једна нога била је окачена на један сталак, друга на други. У средини је био сталак са боцом у крви. Руке замотане у завоје, исто на два стака. Угледао је медицинску сестру која је дежурала поред њега. Питао је шта се догодило са војником.

-Тише, не смеш причати, одговара сестра.

-Је ли долазила моја супруга, да ли је војник повређен?

- Све је у реду, војник није повређен, а жена је била!

Онда су кренуле трансфузије крви. Укупно је примио 27 боца.

Сва срећа ниједан гелер није га погодио у главу, а бомба је експлодирала само тридесетак центиметара испред очију. Ране по читавом телу, осим главе.

Одбио инвалидску пензију

-Велика врућина. Био сам страховито жедан и нисам смео да узем ни капи воде. Црева су била искидана и зашивена једно на друго. Замолио сам да ми лекар само дозволи да водом испирам грло. Дозволио је, али не смем прогутати ни капи.

Седам дана је то тако трајало. А онда су донели чај. После су кренули са храном. Прво јело које су ми дали била је шницла на жару...

Месец дана у Бихаћу, још једна операција на рукама. Пре тога су ми говорили: „Спашавамо ти груди и стомак, ако останеш жив, после ћемо оперисати руке и ноге“.

Лечење је требало наставити на ВМА. Ризично је било пребацивање хеликоптером, па је потпоручнику обезбеђен лежај у спаваћим колима брзог воза.

Требало је још месец дана да Милојевић прохода. После 50 дана лечења на ВМА, отишао је са супругом у бању на опоравак. Од тада никада није отишао код лекара због повреде. У телу има још три већа гелера и на више места мноштво оних ситнијих.

А онда се поново требало борити за место под сунцем. Војнолекарска комисија је, због тежине повреда и делимичне неспособности, намеравала Милојевића да пошаље у инвалидску пензију. Потпоручник је то упорно одбијао. При гласању троје лекара било је за, а троје против. Председник комисије је рекао да не може бити официр, јер нема десет прстију, не може да пуца из пешадијског оружја, а слабије и чује. Додат је и седми члан комисије. А он им каже: „Волео бих да ми неко стане на нишан, па да видите како пуцам“.

Питали младог официра шта ће он да ради у војсци, а овај ни пет ни шест: „Договорио сам се са представницима Савезног секретаријата за народну одбрану да студирам психологију. Жена члан Лекарске комисије на то рече: „Опа, бићемо колеге“.

Мира Врабић, заправо, била је универзитетски професор. Милојевићу је касније предавала, на факултету, психијатрију. Он је за четири године завршио психологију. После магистрирао. Радио је у Високој војнополитичкој школи ЈНА, па у Кабинету помоћника савезног секретара за народну одбрану. Био је и кандидат за чин генерала, али је сам себе скинуо са листе за уздицање јер је тражио да се врати на дужност наставника у војном школству.

Живи као сав нормалан свет

Написао је књигу „Морал војске“ коју су у настави користили питомци Војне академије и старешине на високим студијама. Предавао је предмете Морал, Психологију и Методологија друштвених истраживања Његова порука питомцима и старешинама вазда је била: „Будите људи“.

Предавао је Милојевић све до 1995. године, када у чину пуковника одлази у заслужену пензију. Ћерка Маја и син Жарко су формирали своје породице. Од њих има унуке: Штефану, Мину, Анђелу, Ану, Луку и Николу.

Данас Велибор Милојевић живи у родном селу Шљивовица на Златибору. Тамо је у младости саградио викендицу од 36 квадратних метара. Тренутно је проширује и све ради сам: од копања и изливања темеља, зидања, малтерисања, па до надградње крова и постављања црепова.

Кад уграби слободног времена, најрађе пише песме. Иако тежак инвалид, Велибор данас живи као сви нормални људи. Каже да је у свему важна жеља и да свако може да надокнади сопствене недостатке.

З. Пешић

У ратовима прво страда истина. Тако је то од кад је света, сукоба и века. Подметања, конструкције лажних догађаја и вишесокософистициране режије, у коју је упрегнута читава машинерија из арсенала специјалног ратовања, у чему посебно место имају медијска сатанизација и спиновање информација.

Један од таквих случајева, назван „Капија“, догодио се у Тузли, 25. маја 1995. године у 20³⁵ сати. Наиме, непозната експлозивна направа експлодирала је на тргу „Капија“ међу неколико стотина цивила (процене: од 1000 до 1500 људи. Мртвих – 64, рањених око 150 људи. Накнадно се број мртвих попео на 71 и 150 или чак до 240 теже или лакше рањених. Старост жртава је била од 3 до 27 година. Та експлозивна направа је у БиХ препозната као (једна) ТФ граната М79 или руска ОФ-482М са тренутним, (контактним) упалачем, испалена из топа 130 мм М46, са удаљености која је била већа од 17 км. Експлозија се десила непосредно уз предњу десну гуму паркираног возила Голф Мк1.

Истрагу су отпочели судско-полицијски органи из Тузле, да би им се дан после трагедије придружило полицијско особље из Сарајева, и војно-полицијско особље УН-ПРОФОР-а, које потом обједињује и преузима даље руковођење истрагом.

Истрага закључује да је граната долетела са западног (Озренског) правца са удаљености од више од – најпре 17 км па 20 па 21 км (различито у различитим документима), те да се ради о гранати М 79 или руској ОФ-482М калибра 130 мм, испаленој са положаја ВРС на планини Озрен, са локалитета село Врбак – Церово брдо – (у овом случају удаљеност од наводне падне тачке пројектила износи 23,5 км).

Сачињена је обимна фото и графичка документација, видео снимци и службени записници, као и извештај заменика команданта снага УНПРОФОР-а пуковника Бранца бригадиру Хокланду – команданту УНПРОФОР-а за сектор Североисток са више података.

Фалсификовани сви кључни аргументи и чињенице

На основу ове истраге, предузете су последичне радње у кривичном поступку па тако – Кантонални суд у Тузли прослеђује захтев за спровођење истраге Кантоналном тужилаштву Тузла број: КТ-196/96. од 22. 12. 1998. године. Комплетан предмет је прослеђен Међународном кривичном суду за бившу Југославију у Хагу, где су првоосумњичени били пуковник Момчило Арсић и други (право име тадашњег пуковника није Момчило него Владимир).

Предмет је враћен Кантоналном тужилаштву Тузла 2004. године под ознаком „Ц“, као предмет без довољно доказа да би се предузело кривично гоњење одређеног лица или више њих.

Без повлачења првобитне оптужбе проналази се нови осумњичени, генерал Новак Ђукић и осуђује на 25 година затвора, 2010. године, а после апелације на 20 година.

Изразиту улогу у осуди генерала Ђукића одиграо је вештак тужилаштва проф. др Берко Зечевић, од раније познат као озлоглашени дежурни вештак, између осталог, и у случају „Маркале“.

Он је, у овом случају, фалсификовао све кључне аргументе и постојеће материјалне чињенице упркос постојању многих, необо-

Шта је показала анализа тузланског случаја „Капија“

НАУКОМ ДО ИСТИНЕ

Током ратова на простору СФРЈ из деведесетих година догодио се више режираних случајева како би се ЈНА, ВРС и ВЈ оптужили за злочине над цивилним становништвом, а заправо те акције предузимала је супротна страна. По свему судећи долази време суочавања са истином и одвијања обимног клупка тешких лажи са великим ефектима.

ривих супротних доказа. Без обзира на то суд га похваљује да је обавио посао високо стручно, професионално и на високом научном нивоу, што се посебно понавља у другостепеној пресуди, уз признање да се на том вештачењу заснива главни део те пресуде.

Да би доказали невиност генерала Ђукића, око 200 експерата из разних области било је окупљено у пројекат „Науком против злочина“. На полигону у Никинцима сарађена је копија тузланског трга и 32 пута изазвана експлозија пројектила за који се тврди да је долетео са положаја Војске Републике Српске. Налази осам експерата из Србије, Републике Српске, Републике Чешке, Израела и Француске објављени су у 12 штампаних томова и више ДВД, те неколико филмова, јер је цео поступак вештачења сниман.

У експертском тиму су, осим стручњака из Србије и Републике Српске, били и ванредни професор Јан Коменда, др Лудек Једличка, др Роман Витек са Факултета војних технологије из Републике Чешке, затим . Пјер Лорен, експерт при Апелационом Суду у Паризу и пуковник Јосиф Шарон, („Темек-Консултант“) из Израела, познат и признат по експертским мишљењима за експлозије, експлозиве, муницију, пиротехнику и ватромете.

Сва накнадна вештачења, подржана експериментима који у предметном случају ни су извођени од стране Тужилаштва БиХ, у потпуности обарају модел тужилаштва који

се односи на случај „Капија“.

Обједињени налаз групе српских експерата у којој су Илија Бранковић генерал-потпуковник у пензији, негдашњи начелник Управе артиљерије ЈНА, др Мирјана Анђелковић-Лукић, судски вештак за експлозивне материје, потпуковник у пензији Миле Попарић, дипл. инж. балистичар, проф. др сци медицине Жељко П. Каран, експерт за судску медицину, први је указао је да је истина посве другачија од оне коју је предпочло надлежно тужилаштво у БиХ.

Вештак тужилаштва донео неутемељене закључке

У закључку њихове анализе стоји: „Свеобухватна анализа доступних података из судских списа и других доступних докумената као и а посебно експертизе проф. др Зечевића омогућило је сагледавање његовог модела са скоро свих могућих становишта, и компарацију са експерименталним налазима који су резултат великог броја експеримената са реалном бојевом муницијом на реплици трга „Капија“.

Ниједан резултат ове анализе, а ни експериментални резултат, не подржава ниједан закључак из експертизе проф. др Берка Зечевића.

Проф. др Берко Зечевић посветио је анализи трагичног догађаја у Тузли свега 30 страна од 94 стране текста, док је преостале 64 стране некритично преписао са интернета. При томе су стране 58, 59, 62, 63, и 64 пуне непроверених и неутемељених и лажних података, а стране 74, 75 и 76, као и страна 85. (30% ефективне анализе), су доказано најобичнији злонамерни фалсификати.

У својој експертизи вештак тужилаштва донео је мноштво априори закључака, неутемељених у материјалним доказима, при чему су готово сви базирани на крајње сумњивим онтолошки недоказивим предикцијама, па су све тврдње вештака тужилаштва проф. др Берка Зечевића засноване на лажним и недоказаним подацима.

Неприхватљиво и лажно одређен је падни угао и смер долета пројектила. Неприхватљиво су одређена места ватрених положаја. Неутемељен је процена узрока у односу на ефекте на тргу „Капија“.

Стварна позиција аутомобила голф Мк1 разматрана је уз потпуно одсуство основних елемената физике експлозије као да током експлозије никаква спољна сила није дејствовала на предметни аутомобил. Та сила, међутим, износи преко 240 кН за предметни пројектил 130 мм, дакле, бар 32 пута је већа од тежине аутомобила и мора да одбаци аутомобил, (маса аутомобила износи 750 кг), док је аутомобил у Тузли остао на месту. У односу на тако посматран положај (одбаченог) аутомобила, мерен је могући падни угао пројектила – математички и методолошки потпуно неисправно;

Балистички прорачуни вештака тужилаштва изостављају битне параметре који фигуришу код сваког рачуначког одељења у артиљеријској јединици. Сви балистички прорачуни вештака тужилаштва су невалидни јер су засновани на претпоставци да ма где био могући ватрени положај увек остаје на таквом месту, да је у односу на трг „Капија“ – изнад 30 м, што је грубо погрешно, јер је у стварним условима то надвишавање од три до шест пута веће од оног које, у својим прорачунима, користи експерт тужилаштва. Због тога ови прорачуни треба

Аутомобил марке голф после експлозије у Тузли

Приликом новог вештачења, експеримент је изведен 32 пута

ду буду проглашени ништавнима, заједно са последицама које из њих произлазе.

Не једно, него на више места одвојене синхроне експлозије

Ефекти на тргу „Капија“ нису ни у чему сасвим гласни са ефектима који се очекују од те врсте, типа и калибра артиљеријског пројектила, ни са трасолошког ни са терминално-балистичког аспекта, а исто тако не одговарају координатном закону уништења одређеном за тај пројектил. Стварна фрагментациона густина је доказано била девет пута већа од експерименталне и теоретске а доказано је и коришћење нестандартног (невојног) експлозива.

Одакле би на место експлозије долетео пројектил 130 мм? Његова парчад нису могла да се нађу у мртвим угловима и на просторима којима недостаје оптичка видљивост у односу на центар експлозије као што су оба бочна зида зграде „НИК“, улица Н. Тесле, на згради „Борац“ и на углу код зграде „Лутрија БиХ“. Ове чињенице је и сам вештак тужилаштва описао, али их (намерно) није доводио у питање јер обарају целокупни његов сценарио и бацају посве другачији поглед на узрок трагичног догађаја у Тузли, дајући му сасвим друге димензије, услед чега страни експерти једногласно захтевају нову међународну истрагу.

Сви налази недвосмислено упућују на експлозију направе чији убојни потенцијал увелико превазилази убојни потенцијал гранате 130 мм, уједно указујући да постоји не једно, него више места на којима су се десиле одвојене али синхронно активирани

експлозије. Посебно су уочљиве необјашњиве појаве карбонизације коже жртва која одговарају непосредној близини експлозије, а на великим удаљеностима од центра експлозије. Исто тако је несхватљиво преживљавање људи у непосредној близини експлозије. Овакве појаве сугеришу више експлозија.

Докази тужилаштва су неутемељени: правно, тактички, технички, топографски, са становишта теорије гађања, и балистички-са становишта спољне балистике, балистике на циљу (терминалне) и трасолошки.

Ма где да се налазило предметно артиљеријско оруђе 130 мм М46, у дефинисаном сектору и условима материјала и атмосфере од 25. 5. 1995. године, располагало је могућношћу да гађа трг „Капија“, без икакве потребе да премештањем демаскира ватрени положај и да, без икакве потребе, напреже материјал и људство.

Не постоји физичка могућност да пројектил падне на описано место дефинисано од стране тужилаштва пребацивањем аутомобила голф Мк1, ма где да се налазило предметно артиљеријско оруђе 130 мм М 46, у условима атмосфере и материјала, дефинисаним од стране тужилаштва, за дан 25. 5. 1995. године.

Одвише је много је супротности и нелогичности

У Тузли на тргу „Капија“, 25. маја 1995. године у 20⁵⁵ сати, није експлодирао никакав испаљени артиљеријски пројектил, посебно не онај калибра 130 мм, већ је експлодирало више синхронно активираних експлозивних направа.

Чешки експертски тим је нашао да „коришћење нестандартног експлозива потврђују ране жртве, које су претрпеле потпуно уништење читавог тела, слично као бомбаши-самоубице“.

Тај тим, између осталог, закључује: „На основу доступних информација, поготово фотодокументације из пост мортем прегледа тела жртава, могуће је, с обзиром на резултате квалитативне и квантитативне анализе представљене у овом Поглављу, изјавити да већи број тела жртава показује нестандартне ефекте фрагмената и других деструктивних фактора експлозије, што не потврђује закључке Тужилаштва да је узрок смрти 71 особе на Тузланском тргу Капија 25. 5. 1995. био експлозија на тлу једног артиљеријског ВЕ пројектила калибра 130 мм, испаљеног са удаљености од око 27 км. У односу на резултате представљене у овом Поглављу, може се изјавити да је дистрибуција фрагмената на простору трга Капија током масакра друкчија од дистрибуције фрагмената добијене приликом експерименталног“.

Изraelски експерт Јосеф Шарон је у својој анализи, поред осталог, записао: „Резултати анализе сваке од карактеристика које је др Зечевић закључио у свом мишљењу указују недвосмислено и јасно да је мишљење др Зечевића фундаментално немогуће, засновано на лажним, недоказаним и непровереним подацима. Чак ниједна од тачака, које су испитане за припрему овог Извештаја и подржане стварним теренским тестовима, не подржава шпекулације и закључке др Зечевића“.

Из обимне експертизе израелског пуковника издвајамо још један пасус: „Једна од најбитнијих супротности која је произашла из инцидента на Тузланској Капији, а није била решена од стране др Зечевића у његовом извештају, јесте необјашњива разлика између величине кратера и масовне количине жртава на тргу и око њега, што би могло да указује на умешаност великих количина експлозива и фрагментације, наспрам мале штете на објектима близу места експлозије – попут аутомобила голф и зграде НИК, што би могло да указује на умешаност мале количине експлозива и фрагментационих ефеката“.

Против Берка Зечевића је у међувремену поднета кривична пријава због лажних тврдњи и погрешног вештачења.

Док експерти воде борбу да пред судом докажу невиност оптуженог генерала, доктле стручни тимови, на скуповима правних стручњака и онима приређеним за најшире јавно мњење организују трибине на којима се говори о овом случају, приказује филм и износе необориви докази.

Када тузланска капија добије епилог и истина изађе на видело, биће то крај марафонског процеса за обарање тешких лажи, али и вероватно почетак отварања нових судских процеса за доказивање истине, која је скрајнута захваљујући вешто режираним лажима. Много је догађаја у које су прсте умешали белосветски моћници што су примењивали правила и искуства стратегије изазивања криза, управљања њима и целокупни арсенал сведимензионалне агресије. Неки од лажних, односно вешто режираних догађаја послужили су као окидач за отпочињање агресије као што је реч о агресији на Републику Српску и агресији на Савезну Републику Југославију.

3. Пешић

Опадање природног прираштаја становништва Србије

ВИШЕ УЗРОКА СУМОРНЕ СИТУАЦИЈЕ

Основни фактори сталног опадања стопе наталитета становништва у Србији су: измењени друштвено-политички услови живљења, смањен раст животног стандарда становништва, пад запошљавања становништва у привредним и ванпривредним делатностима, ниво превентивне заштите становништва, ниво хигијенско-медицинских мера заштите и збрињавања становништва и други

Константно опадање наталитета становништва Србије, један је од најзначајнијих унутрашњих узрока опадања природног прираштаја становништва. На промене наталитета утицали су бројни фактори, међу којима су најзначајнији: ратни догађаји и њихове последице; економско стање; друштвено-политичке промене; социјални статус становништва; историјске и културне традиције; задржани патријархални односи у породици; индустријализација и урбанизација; миграције и други. У послератном периоду наталитет је имао тенденцију опадања у свим пописним периодима и свим деловима земље. Разлике опадања наталитета у појединим пописним периодима одражавају сложене друштвене, географске и демографске процесе који су се одвијали у Србији после завршетка Другог светског рата до данас.

На основу података из табеле могу се извући следећи валидни закључци:

(1) Висока стопа наталитета становништва била је изражена одмах по завршетку Другог светског рата у свим деловима Србије, све до 1953. године, до кад траје период оживљавања и биолошке регенерације становништва.

(2) Од 1953. године уочљив је процес рестриктивног наталитета уз процес пратеће емиграције. На нивоу Србије у периоду 1961 - 2011. година запажа се опадање наталитета приближно по стопи од два промила.

(3) Опадање стопа наталитета становништва у периоду 1948 - 2011. године кретао се по следећем: у Србији за 21,32‰; у централном делу Србије за 21,78‰; у Војводини за 21,61‰; и Косово и Метохији за 27,42‰. Највеће опадање наталитета у шездесеттгодишњем периоду бележи Косово и Метохија а најмање Војводина. И даље највишу стопу наталитета по попису из 2011. године има Косово и Метохија (23,18‰, подаци УНМИК-а) док сви остали делови Србије имају ниску стопу наталитета (испод 10‰).

(4) Највеће опадање стопе наталитета становништва Србије у међупописном периоду 1948 - 1961. година, забележили су централни део Србије за 12,70‰ и Војводина за 12,30‰ јер је у овом просторима демографска транзиција и најраније почела (почетак 20. века).

(5) Разлика између најнижих и највиших стопа наталитета појединих делова Србије по пописним периодима кретала се по следећем: 1948. године за 21,10‰; 1953. годи-

ПИШЕ: проф др
Слободан
МИШОВИЋ,
пуковник у пензији

не за 20,20‰; 1961. године за 24,70‰; 1971. године за 24,10‰; 1981. године за 17,00‰; 1991. године за 15,20‰; 2002. године за 10,10‰ и 2011. године 10,98‰. Види се да је највећа разлика била 1961. године Војводине и Косова и Метохије за 24,70‰.

Брисање разлике село - град

Основни фактори сталног опадања стопе наталитета становништва у Србији су: измењени друштвено-политички услови живљења; смањен раст животног стандарда становништва; пад запошљавања становништва у привредним и ванпривредним делатностима; ниво превентивне заштите становништва; ниво хигијенско-медицинских мера заштите и збрињавања становништва; постепено напуштање традиционалних патријархалних односа у породици; културни ниво становништва; ток процеса индустријализације и урбанизације; постепено брисање традиционалних разлика село-град; и постепено уважавање положаја жене и њеног статуса у породици и друштву.

Пораст морталитета становништва је други значајан унутрашњи чинилац опадања природног прираштаја становништва Србије. Непосредна последица промена морталитета је промена природног прираштаја становништва. Промене изазване опадањем или растом морталитета утицале су на промену бројности и структура становништва у појединим деловима Србије.

Кретање стопе морталитета становништва Србије, после Другог светског рата, упућује на бројне закључке, од којих су најзначајнији:

(1) Стопа морталитета становништва Србије је после завршетка Другог светског рата опала до 1971. године за 6,10‰ а од те пописне године расте све до 2002. године за 1,9‰. Пораст морталитета указује да становништво у Србији биолошки стари а тиме се смањује и његова репродуктивна способност.

(2) Опадање стопе морталитета није вре-

менски исто за све делове Србије. У централном делу Србије морталитет опада до 1961. године за 4,70‰ а од те године расте све до 2002. године за 4,10‰. У Војводини, такође, морталитет опада до 1961. године за 5,70‰ а од те године расте све до 2002. године за 5,40‰.

(3) Највећу стопу морталитета становништва Србије до 1961. године имало је Косово и Метохија а од 1971. до 2002. године Војводина.

(4) Косово и Метохија је једини део Србије где морталитет становништва константно опада од 1953. до 2002. године за 16,70‰. То је проузроковало стално одржавање високог природног прираштаја становништва на овом простору.

Становништво све старије и сиромашније

Узроци опадања смртности становништва Србије до 1971. године су били: подизање нивоа превентивних и хигијенско-медицинских мера заштите становништва; побољшање услова заштите на раду посебно женске популације; повећање запошљавања женског становништва; подизање животног стандарда становништва; побољшање услова живљења посебно у урбаним срединама; промена друштвеног и породичног статуса жене; и подизање општег културног нивоа становништва.

Пораст смртности становништва Србије проузрокован је следећим елементима: смањењем наталитета становништва; појавом процеса старења демографске масе јер је све веће учешће становништва старије доби; опадање животног стандарда становништва; и процес урбанизације и индустријализације. Наведени елементи и даље испољавају снажан утицај на повећање смртности становништва у свим деловима Србије изузев Косова и Метохије.

Опадање природног прираштаја становништва Србије разматра се кроз однос кретања наталитета и морталитета њеног становништва. Природни прираштај становништва представља основни показатељ демографске динамике у Србији. Његова општа карактеристика јесте константно опадање. Тако кретање стопе природног прираштаја указује на најзначајнији проблем друштва, да његово становништво нема ни просту репродукцију и да стари.

На основу података о кретању природног прираштаја у Србији из пописних периода, могу се извући бројни закључци, а најзначајнији су:

(1) После Другог светског рата до 1953. године поједини делови Србије су имали природни прираштај становништва: врло висок Косово и Метохија; висок Централни део Србије; и средњи Војводина.

(2) На нивоу Србије, у периоду 1948 - 2011. година, природни прираштај становништва је опao за 16,19‰. У односу на пописне периоде опадање је просечно износило 2,02‰.

(3) Опадање природног прираштаја становништва у појединим деловима Србије, у периоду 1948 - 2011. година, кретало се по следећем: у централном делу Србије за 19,80‰; у Војводини за 19,98‰ и Косово и Метохија за 19,01‰.

(4) Негативан природни прираштај становништва бележи централни део Србије од 2002. а Војводина од 1991. године. У 2002. години највећи негативан природни прираштај бележи становништво Војводине

Табела 1: Наталитет становништва Србије у периоду 1948 - 2011. године

ГОДИНА ПОПИСА	УКУПНО %	ЦЕНТРАЛНИ ДЕО СРБИЈЕ %	ВОЈВОДИНА %	КОСОВО И МЕТОХИЈА %
1948.	32,30	29,90	29,50	50,60
1953.	26,60	25,30	22,40	42,60
1961.	20,30	17,20	17,20	41,80
1971.	17,90	14,80	13,40	37,50
1981.	16,20	13,20	13,70	30,20
1991.	14,60	11,60	11,40	26,60
2002.	12,20	10,10	9,50	19,60
2011.	10,98	9,11	7,89	23,18

Извор: Подаци пописа становништва по периодима, СЗС-ЗСС, Београд, 1948 - 2011.
Подаци за КИМ добијени су од УНМПК-а.

Табела 2: Морталитет становништва Србије у периоду 1948 - 2002. године

ГОДИНА ПОПИСА	УКУПНО %	ЦЕНТРАЛНИ ДЕО СРБИЈЕ %	ВОЈВОДИНА %	КОСОВО И МЕТОХИЈА %
1948.	15,10	13,10	15,10	18,70
1953.	12,10	10,70	11,80	20,60
1961.	9,10	8,40	9,40	12,20
1971.	9,00	8,70	10,20	8,20
1981.	9,40	9,60	11,50	6,10
1991.	10,00	10,80	13,20	4,30
2002.	10,80	12,30	14,40	3,90
2011.	9,87	12,11	13,47	10,29

Извор: Подаци пописа становништва по периодима, СЗС-ЗСС, Београд, 1948 - 2002.
Подаци за КИМ добијени су од УНМПК-а.

Табела 3: Природни прираштај становништва Србије у периоду 1948 - 2002. година

ГОДИНА ПОПИСА	УКУПНО %	ЦЕНТРАЛНИ ДЕО СРБИЈЕ %	ВОЈВОДИНА %	КОСОВО И МЕТОХИЈА %
1948.	17,20	16,80	14,40	31,90
1953.	14,50	14,60	10,60	22,00
1961.	11,20	8,90	7,70	29,80
1971.	8,80	6,10	3,20	29,30
1981.	6,80	3,60	2,20	24,10
1991.	4,60	0,80	-1,80	22,20
2002.	1,40	-2,10	-4,20	15,70
2011.	1,01	-3,00	-5,58	12,89

Извор: Подаци из пописа становништва, ЗСС, Београд, 1948 - 2002.

Табела 4: Природни прираштај становништва у Србији по окрузима 1971 - 2002.

ОКРУЗИ У СРБИЈИ	ПРИРОДНИ ПРИРАШТАЈ ПО ПОПИСНИМ ПЕРИОДИМА			
	1981 - %	1991 - %	2002 - %	2011 - %
Средњебанатски	-2,12	-4,32	-6,70	-7,02
Јужнобанатски	0,80	-2,00	-4,80	-5,30
Севернобачки	-1,50	-4,10	-6,30	-7,00
Западнобачки	1,36	-2,38	-5,50	-6,42
Јужнобачки	1,20	-0,26	-1,40	-1,89
Сремски	2,69	-1,60	-3,80	-4,02
Севернобанатски	-2,00	-4,40	-6,50	-7,16
Мачвански	4,23	0,85	-2,50	-3,15
Подунавски	2,67	0,50	-2,10	-3,51
Браничевски	-4,74	-1,75	-3,00	-3,98
Колубарски	-1,43	-2,93	-4,10	-4,99
Шумадијски	-1,63	-3,29	-2,80	-3,22
Поморавски	-1,42	-2,45	-3,70	-4,23
Борски	1,18	-0,38	-3,20	-3,95
Зајечарски	-5,20	-7,00	-8,40	-11,34
Златиборски	4,87	3,00	-0,50	-0,43
Моравски	2,23	-0,28	-2,50	-2,79
Раднички	0,50	-3,57	-3,00	-3,88
Рашки	10,52	6,36	3,80	2,88
Нишавски	-2,22	-5,98	-3,80	-4,12
Пиротски	-3,40	-8,65	-8,00	-10,17
Топлички	-1,00	-3,80	-3,80	-4,66
Јабланички	1,88	-0,43	-2,40	-3,06
Пчињски	5,44	6,13	4,20	3,78
Београдски	5,14	1,40	-1,80	-2,69
Косовскомитровачки	21,23	14,72	-	-
Пећки	23,62	26,62	-	-
Косовски	27,28	20,77	-	-
Косовскопоморавски	20,50	20,18	-	-
Призренски	28,47	20,80	-	-

Извор: Резултати пописа становништва, СЗС-ЗСС, Београд, 1971 - 2002.

са - 5,58%. У истој години становништво Косова и Метохије бележи висок ниво природног прираштаја од 12,89%.

Нагло опадање наталитета у централном делу Србије

Природни прираштај становништва Србије по окрузима у периоду 1971.-2002. године, био је разнолик и у сталном опадању. Административна подела Србије извршена је на тридесет округа, који обухватају различит број општина и различит број становника. Сви окрузи имају сложену етнoдемографску структуру становништва. Кретање природног прираштаја становништва Србије биће анализирано за период 1971- 2002. година, јер се у том временском раздобљу јасно уочавају тенденције његовог наглог опадања у највећем броју округа, нарочито централног дела Србије и Војводини. Централни део Србије обухвата просторе 18, Војводина седам и Косово и Метохија пет округа.

Из наведених података у табели могу се извући бројни закључци о кретању природног прираштаја по окрузима у Србији а најзначајнији су:

(1) Природни прираштај становништва у свим окрузима Србије, у анализираном периоду, имао је тенденцију сталног опадања. Потпуна анализа кретања природног прираштаја извршена је у окрузима централног дела Србије и Војводини, док у окрузима на Косову и Метохији нису доступни подаци како се он кретао у периоду 1991-2011. година.

(2) Негативну стопу природног прираштаја становништва у окрузима, према пописним периодима, имало је: на основу пописа из 1971. године само су два округа (Зајечарски и Севернобачки), у 1981. години 11 округа (повећање за 450%), у 1991. години 19 округа (повећање за 72,73%) и у 2002. години од 25 округа 23 округа и 2011. године такође 23 округа.

(3) Сви окрузи на Косову и Метохији, у свим пописним периодима, имали су врло висок природни прираштај становништва до 1991. године. Највећу стопу природног прираштаја у 1991. години имао је Пећки округ са 26,62%, а најмању Косовскомитровачки округ са 14,72%. То је основни узрок константног повећања броја становника у овој српској покрајини.

(4) Према попису из 2011. године у окрузима централног дела Србије и Војводини (25 округа), само Пчињски и Рашки округ су имали позитиван а сви остали негативан природни прираштај становништва. Највишу негативну стопу природног прираштаја имали су: Зајечарски округ (11,34%); Пиротски округ 10,17%, Севернобанатски округ (7,16%) и Средњебанатски округ (7,02%) и Севернобачки округ 7,00%.

(5) Највећи негативан природни прираштај становништва, по пописним периодима, имале су општине: у 1971. години, Књажевац са 5,20%, Рача са 4,10%, Бољевац са 3,70%, Рековац са 2,9% и Жабари са 2,70%; у 1981. години, Гаџин Хан са 10,30%, Ражањ са 9,70%, Жабари са 9,00%, Мало Црниће са 7,90% и Рековац са 7,30%; у 1991. години, Гаџин Хан са 15,40%, Црна Трава са 14,70%, Бабушница са 12,60%, Сврљиг са 12,30% и Књажевац са 11,60%; и у 2002. години, Црна Трава са 18,10%, Гаџин Хан са 18,00%, Бабушница са 14,40%, Рековац са 12,80% и Књажевац са 12,60%. Може се запазити да општине са најнижим негативним природним прираштајем су из привредно неразвијених подручја и изражених емиграционих простора. У 2011. години 98,20% општина у Србији има негативан природни прираштај што је алармантно, јер су то све депопулациони простори у којима је у току процес биолошке регресије становништва.

Годишњица (не)заборављеног подвига

ЈУНАЦИ ЗАГРЕБАЧКОГ ЧРНОМЕРЦА

Пензионисани официри, подофицири и грађанска (цивилна) лица, актери драматичних збивања из друге половине 1991. године обележили 25-годишњицу успешне одбране, изласка из блокаде и премештања ЦВТШ КоВ ЈНА „Генерал армије Иван Гошњак“ из Загреба у Србију

Припадници Центра војнотехничких школа Копнене војске Југословенске народне армије „Генерал армије Иван Гошњак“ - активна војна и грађанска лица на служби у ЈНА, традиционалним су окупљањем у београдском Дому Војске Србије, половином децембра, обележили су четврт века херојског подвига, готово заборављеног, а још ређе присутног у медијима и нашој јавности - успешне одбране, изласка из блокаде и премештање те високошколске и научне установе некадашње ЈНА из Загреба у Београд и Крушевца.

Величину и значај оствареног подухвата, у периоду од половине септембра до половине децембра 1991, потенцира и још више истиче податак да је Центар, неборбени састав ЈНА, чије се бројно стање у мирнодопским условима кретало од 3.100 до 3.300 људи - официра, подофицира, питомаца, ученика, студената, питомаца Школе резервних официра (ШРО), војника и грађанских лица на служби у ЈНА, по најразличитијим основама напустило више од 90 одсто његових припадника!

Скуп који, подсећања ради, од 1992. организују сами учесници тих драматичних дешавања из друге половине 1991, почетка грађанског рата и крвавог распада Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (СФРЈ), са загребачког Чрномерца, на западу Загреба, како би евоцирали сећања на дане из тромесечне блокаде - окружења, изложености најразличитијим провокацијама, медијским и оружаним нападима вишеструко надмоћнијих паравојних и снага Министарства унутрашњих послова сецесионистичке Републике Хрватске, заштите и очувања наставне (и борбене) технике и премештања на локације, сазнате тек по доласку у Србију, одређене наређењем савезног секретара за народну одбрану бивше СФРЈ. Окупљања су се наизменично одржавала у Београду и Крушевцу, да би се последњих година усталила у нашем престолном граду.

Одлучни браниоци ЦВТШ КоВ ЈНА нису се поколебали

Скуп је започео минутом ћутања, одавањем поште преминулим саборцима у протеклом двадесетогодишњем периоду, јер је строј одважних, храбрих, часних и надасве земљи оданих људи - истинских патриота, у међувремену, умањен је за 19

жбе у пензији. Уз поздраве и захвалност окупљенима на одазиву посебно је истакао потребу и обавезу да се ови сусрети не прекидају, јер подвиг бранилаца ЦВТШ; међу којима нису учествовали само Срби, већ и Црногорци, Македонци, Словенци, Хрвати, Муслимани..., и победа извојева на срцем, а не „свијетлим оружјем“ заврђује трајно обележавање, као и далеко запаженије место у васпитању и оспособљавању будућих генерација војних професионалаца! Истине ради, ваља напоменути да нам у овом подухвату нису помагали наши дојучерашњи другови и колеге, за оне из Словеније и Хрватске и можемо наћи оправдања, али за повећи број припадника нашег, српског народа, свакако не. Због чега, односно чиме су се руководили знају само они и треба да им служи „на част и незаборав“!

На скупу је представљена књига, публикација

„последњи рапорт из Загреба“ аутора Ратка Т. Миљановића, пуковника техничке службе у пензији, тадашњег начелника Војне гимназије „Иво Лола Рибар“, једне од средњих војних школа ЦВТШ КоВ ЈНА „Генерал армије Иван Гошњак“, учесника и непосредног сведока догађања у Загребу 1991. године.

Повод за писање и објављивање „Последњег рапорта из Загреба“ је ауторово уверење да „оно што сам као официр високог чина тадашње ЈНА са својим саборцима доживео током блокаде касарни ЦВТШ у Загребу, осим појединачних сећања и усмених предања, треба да остане и писани

траг о овом догађају“, као и речи нашег књижевног великана Меше Селимовића: „Оно што није записано и не постоји; било па умрло.“ Миљановић, надаље наводи и следеће: „Овим рукописом покушао сам да штитим своју часну (војну) професију и да је одбрањим од злонамерних и неаргументованих напада. Желео сам да скренем пажњу на часне и дужности одане, активне старешине који нису издали своју земљу, који су се достојанствено понели у тешкоћама, под притисцима свих врста и

Подвиг старешина високе војне школе преточен је у књигу

Многи од њих су окончали радни век

имена, припадника Центра - високошколске и научне установе у којој су се школовали и усавршавали кадрови свих нивоа за потребе техничке, саобраћајне и информатичке службе Копнене војске ЈНА и југословенске наменске производње. Потом се, у оправданој спречености ратног команданта Центра, пуковника техничке службе у пензији Милована Влајковића, присутнима обратио један од његових најближих сарадника - помоћник за морал Петар Видаковић, пуковник техничке слу-

оружаним нападима непријатеља за време грађанског рата у Хрватској 1991. године. Они су у тешким и наметнутим нехуманим условима током три месеца професионално обављали своју дужност, добили битку и сачували лично и професионално достојанство и част!"

Мером части до узрока и последица

Говорећи на промоцији један од рецензата генерал-мајор др Младен Вуруна, ректор Универзитета одбране Републике Србије, је, између осталог, истакао „да смо добили занимљиво штиво романиране историје, која из позиције човека описује догађаје у касарнама под опсадом, и мером части, као темељном вредношћу, тумачи њихове узроке и последице“.

Други рецензент генерал-мајор у пензији др Божидар Форца, и сам судионик и непосредни сведок збивања о којима Миљановић пише, напоменуо је и: „Стил аутора, који по вокацији није писац, или књижевном писању склон, је наративно-приповедачки, документалистички, са инсистирањем на хронологији догађаја и на што веродостојнијем опису разних ситуација и понашања људи у њима... Чињеница је да дело Ратка Миљановића нема материјалних повреда, тј. података који не одговарају истини, односно условима, догађајима и личностима о којима говори. То је и највећа вредност овог дела.“

Научни сарадник Института за савремену историју др Бојан Димитријевић, који због службеног пута, које ли коинциденције - у Загреб, није присуствовао представљању књиге, у својој је оцени - рецензији Миљановићевог рукописа написао и „Искусства Миљановића и његових сабораца из загребачког Центра требало би да постану део нашег општег сазнања о рату 1991, али и незаобилазна лектира данашњим и будућим слушаоцима војних школа и академија, који би требало да буду свесни различитих ратних искушења које војнички посао носи на овим просторима.“

Контраадмирал у пензији Бошко Антић, аутор више од педесет књига и још веома активан публициста, у својој рецензији је нагласио: „Ово је једно од ретких дела посвећено догађајима из 1991. године у којем се јасно види да аутор настоји да опише догађаје онако како их је доживео, не уносећи у текст елементе и сазнања до којих је касније дошао, препуштајући то закључцима читалаца и другим ауторима који ће изнети своје погледе на ове догађаје, али и догађања око школских центара ЈНА у Задру, Сплиту, Карловцу“, додајући да „Ово дело има вишеструку улогу, између осталог, позива и друге на сличну акцију. Јер немамо много писаних текстова чији су аутори учесници догађања у овом тешком периоду наше историје. О томе пишу најчешће новинари, углавном под утицајем дневне политике.“

Промоција „Последњег рапорта из Загреба“ употпуњена је изузетним интерпретацијама Драгане Томић, чланице певачке дружине Светлане Спајић.

Напослетку, ваља истаћи да је аутор, приређивач и издавач сам сносио трошкове техничког уређења, лекторисања и објављивања књиге у тиражу од 300 примерака.

Јосип И. Новак

Наша осматрачница

УНИФОРМА НИЈЕ ОДЕЛО

Док је, у неку руку, оправдано и разумљиво да се пензионисани официри и подофицири у униформи појаве приликом обележавања државних и војних празника, укључујући и дан неке јединице, дочек бизнисмена у униформи представља ружну слику, недостатак слуха за протокол и избегавање реалности уређених система у правној држави.

У Министарству одбране припремају се прописи о ношењу униформе пензионисаних припадника Војске Србије и МО

Недавно је помпезно, на велика врата, после 11 година одсуствовања, у Србију допутовао Богољуб Карић. Електронски и писани медији су о томе донели више обимних прилога. Тиме је удовољено интересовању јавности, јер је Богољуб познат као бизнисмен у Србији, чије су фирме годинама успешно пословале у нашој земљи, али и у државама на истоку, пре свега у Русији и Белорусији.

Један детаљ представљао је „шлаг на тарту“ дочека нашег познатог бизнисмена.

У часу када је Карић крочио у салу где су га дочекали родбина и пријатељи, у ставу мирно, у свечаној униформи са ешарпом око појаса, рапортирао му је пуковник у пензији. Бизнисмен је маниром дисциплинованог војника прихватио вероватно режирани перформанс: у ставу мирно, отпоздравио је војничким поздравом.

То што се збило на Аеродрому „Никола Тесла“ у Београду превози-

лази укус лепог понашања и по свему судећи представља грубо кршење прописа. Према важећој регулативи, пензионисаним професионалним припадницима наше војске није дозвољено да се, у појединим пригодама, у униформи појављују на јавним местима. Док је, у неку руку, оправдано и разумљиво да се пензионисани официри и подофицири у униформи појаве приликом обележавања државних и војних празника, укључујући и дан неке јединице, дочек бизнисмена у униформи представља ружну слику, недостатак слуха за протокол и избегавање реалности уређених система у правној држави.

Пуковник о којем је реч, завршио је највишу школу у систему одбране, па су му засигурно познати аршини када се све облачи војна униформа, тим пре што је више од три деценије часно и достојанствено носио то обележје наше војске. Да се на аеродрому појавио у грађанском оделу са крава-

том, било би симпатично када би стао мирно, поздравио и рапортирао бизнисмену. Овако је остала мрља, која се у редовима активних и пензионисаних официра препричава као нонсенс без преседана.

У Министарству одбране припремају се прописи о ношењу униформе пензионисаних припадника Војске Србије и МО. По свему судећи, параграфи би официрима и подофицирима било омогућено да се у униформи појаве на некој од свечаности поводом Дана државности, Дана ВС, дана видова и родова и дана јединица у којима су службовали. Њихове униформе би уз уобичајене ознаке имале и обележје којим се наглашава да је реч о војном ветерану.

Прописима би, у сваком случају, ваљало предвидети неку врсту суда чести и санкције за оне који прекрше правило, то јест ако обуку старешинску одору када то није параграфима предвиђено.

Униформа, ипак, није одело.

З. Пешић

Епилог догађаја у Хрватској пре четврт века

ОКРИВЉЕНИМА ДОСУЂЕНЕ БЛАГЕ КАЗНЕ

При доношењу одлука о благим казнама које су цивилним лицима омогућиле пуштање из притвора, очигледно је да се имала у виду политичко-безбедносна ситуација у Хрватској и константне претње које су упућиване председнику Судског већа и војном тужиоцу.

Половином марта приступили смо опсежним припремама за организацију мера безбедности у вези са одржавањем суђења оптуженима, које је заказано за 8. април 1991. године. Постојало је велико интересовање за праћење тока суђења, због чега су надлежни органи Загребачке војне области ојачали стручном екипом из ССНО, како би се створили што оптималнији услови за његово несметано праћење.

Детаљно је разрађен план обезбеђења зграде суда, због чега је два дана пре почетка суђења у зграду пребачен и део противтерористичке чете из 284. батаљона Војне полиције. Предузете су додатне мере да се у случају физичког напада на суд посебно обезбеде улазна врата за возила, јер је процена указивала да би се ту могао покушати упад и према Војноистражном затвору који се налазио у оквиру комплекса зграде суда.

Са приближавањем дана почетка суђења, а нарочито почетком априла, почели су интензивни притисци и претње према сведоцима, срачунати да се не одазову судским позивима или да измене раније дате исказе. У офанзиву општих притисака укључили су се и неки браниоци, наговарајући своје браћенике да негирају раније дате исказе у току истраге тврдњама да су били физички и психички малтретиран, да су били уплашени и збуњени, да нису читали изјаве које су дали, нити слушали шта је диктирано у записнике које су потписали. Паралелно са овим активностима, 31. марта и 1. априла почеле су провокације веће групе букача кроз мимоходе поред зграде Војног суда, уз извикевање парола „Бандо четничка, ово није ваша земља, одлазите фашисти одакле сте дошли“ и сл.

Суђење ометало 20.000 демонстраната

На дан суђења, 8. априла, нешто пре осам часова, непосредно пред почетак процеса, супротно обећањима МУП-а Хрватске да ће блокирати прилазе суду, окупило се око 4.000 демонстраната, удаљених само десетак метара од главног улаза у зграду суда. Демонстранти су и даље пристизали са свих страна и цени се да их има преко 20.000. Почела је урнебесна галама, повици и вулгарне псовке, а онда гађање прозора и фасаде суда прво јајима а онда каменим коцкама које су организовано достављане

ПИШЕ:
Александар
ВАСИЉЕВИЋ
Генерал-потпуковник
у пензији

онима који су их немиле бацали. У два наврата демонстранти су покушали да истакну шаховнице на крову и улазним вратима суда, али их је Војна полиција у томе спречила, што је још више ражестило масу. Процењујући раније да ће доћи до овакве ситуације, испред зграде суда повукли смо стражаре а у пролаз за возила убацили камион да би спречили евентуалне покушаје да се врата пробију и маса продре у унутрашњост зграде.

Стиму извештаји од органа безбедности из Сплита да је и тамо окупљено неколико хиљада демонстраната који каменују зграду Команде Војнопоморске области и Дом ЈНА. Министар Бољковец, на позиве из команде Војне области да реагује додатним снагама и успостави ред, правда се да је немоћан јер је ХДЗ изневерила дато обећање да ће демонстрације бити мирне. Ипак, дао је уверавање да ће предузети све што је у његовој моћи да се спречи даље дивљање и вандализам пред зградом Војног суда.

Тек око 12.40 часова, на поновно енергично реаговање генерала Колшека према министру Бољковцу и Манוליћу и претње да ће употребити војску да заведе ред испред суда, ако то МУП неће или није у стању, почело је потискивање демонстраната на око двадесетак метара од суда. Сат времена касније, демонстранти су померени на безбедно одстојање, одакле више нису могли угрожавати зграду суда. Тек након тога је уз помоћ снага МУП-а омогућен организовани одлазак из суда новинара, особља суда и осталих присутних.

Око 17.00 часова приступило се заједничком увиђају настале штете. Константовано је да је на згради разбијено 167 прозорских окана, да је у њу убачено 515 различитих предмета, да је експлодирало 20 петарди и да је демолирано једно путничко возило које је било паркирано испред суда. На прилазима суду било је

ангажовано само 40 полицајаца на пет пунктова који нису заустављали демонстранте што су у колонама пристизали пред суд.

Тако се неславно завршио почетак суђења седморици ухапшених актера илегалног наоружавања и организовања и недоступном Шпегелу, за којег је суд донео одлуку да се поступак против њега раздвоји док не буде доступан суду.

Након прекида суђења, Команда Војне области у Загребу реаговала је оштро према Врховништву које је прихватило да у рекордно кратком року санира целокупну материјалну штету на згради војног суда и у потпуности је врати у првобитно стање и способности за несметани рад. Код Туђмана су били примљени генерал Колшек и адмирал Миле Кандић. Они су му пренели изричите ставове ССНО да уколико Хрватска не обезбеди мирно одвијање судског поступка у Загребу и спречи даље испаде према војним објектима у Хрватској, да ће суђење бити измештено деложирањем у Војне судове у Сарајеву или Београду. Туђман је високим војним командантима пружио уверавања да ће се предузети све потребне мере за спречавање даљих испада у вези са суђењем, истичући да је и у интересу Хрватске да оно протекне у мирној и демократској атмосфери.

У претходне две недеље окривљени су износили своје одбране, у свему како си их инстурисали њихови браниоци. Основни правци њиховог излагања, онако како су их подучили браниоци, били су непризнавање надлежности Војног суда да суди грађанима Хрватске, измена раније датих исказа тврдњом да су их давали под пресијом, а затим само делимично признавање кривице уз образложење да све што су радили то су чинили по налогу државних органа Хрватске. Готово сви окривљени, у већој или мањој мери, придржавали су се датих упутстава, изузев Винка Бјелобрка који је у целини остао при свом исказу. Када је он 25. априла почео да износи своју одбрану, сви окривљени су посрамљено оборили своје главе. Тврдокорни Бјелобрк, иначе демобилисани подофицир Ратне морнарице, одмах на почетку исказа је да се поноси што је члан ХДЗ и да се не каје за радње које је учинио и због којих је оптужен, тврдећи да су оне биле у интересу очувања слободе и самосталности Хрватске. Поновио је да све што је изнео у истрази, потпуна је истина и да на данашњем испитивању нема ништа што би требало кориговати, те да због тога замера својим друговима на кукавичком држању. Овакав његов наступ изненадио је и окривљене и браниоце који су остали без речи, тако да више није било потребе за евентуалним суочавањем са неким од њих.

Акција „Штит“ окончана после осам месеци

Не само због отвореног исказа оптуженог Бјелобрка који је негирао било чије притиске на исказ који је давао, цела одбрана Хабијанца, Дечака, Ковача и Шабарића била је не само неуверљива него и смешна због очигледно научене истоветне приче и покушаја провидног правдања за детаљне исказе које су износили у току истраге, сваљујући сву

Суђење и суочавање у загребачком војном суду

своју кривицу на Туђмана и Шпегелја.

Суђење у Загребу окончано је 20. маја изрицањем казни – Антуну Хабијанцу 3.5 године затвора; Ђури Дечаку 3 године затвора; Фрањи Ковачу 2.5 година затвора; Шабарићу Влади 1.3 године затвора; Винку Бјекобрку једна година затвора и Јосипу Ковачу 3.3 године затвора.

Пошто ни једном од окривљених није изречена казна преко пет година затвора, суд је донео решење да се Хабијанац, Дечак и Бјелобрк пусте из притвора до правоснажности пресуде, а да Фрањо Ковач и Влада Шабарић остану и даље у притвору због опасности од бекства. Они су убрзо после тога пребачени у Војноистражни затвор Војног суда у Сарајеву. У Вировитици и шире по Хрватској, пуштање Хабијанца, Дечака и Бјелобрка дочекано је као победа, уз бројне скупове подршке и клицање не само вировитичкој тројци, него и самосталности Хрватске.

При доношењу одлука о овако благим казнама које су цивилним лицима омогућиле пуштање из притвора, очигледно је да се имала у виду политичко-безбедносна ситуација у Хрватској и константне претње које су упућиване председнику Судског већа и војном тужиоцу.

Тако је практично, после осам месеци упорног и пожртвованог рада бројних органа безбедности ЈНА окончана Оперативна акција „Штит“.

У овој оперативној акцији, као најсложенијој и најсвеобухватнијој методи рада органа безбедности ЈНА учествовале

су бројне старешине, од најодговорнијих у служби до бројних оперативаца на тактичком нивоу, од генерала до водника. Њихов допринос је велики и немерљив. Свако је у свом делокругу имао и стварао нове изворе и обогаћивао документацију оперативном техником, комбиновањем са сарадницима службе, а некада и смелим упадима на места где се оружје складиштило или вршио проток информација. Колики је допринос оперативне органа безбедности био, довољно је рећи да га чине хиљаде страница оперативних извештаја и докумената, скоро 20 часова тајних телевизијских снимака и више од 130 часова фоно снимака. Неки снимци имају изузетну вредност, не смо они који су сачињени у Вировитици, него и они којима је документовано постојање спискова и група за „тихе ликвидације“ и етничко чишћење простора на стањеног српским живљем.

А након што је Оперативна акција практично оперативно окончана?

Шпегел после месец дана смењен са дужности заповедника

Само недељу дана након завршеног суђења у Загребу, на којем је Шпегел био недоступан и још увек под савезном потерницом, 28. маја 1991. године помпезно се појавио у јавности као заповедник Збора народне гарде!

Само недељу дана касније, 3. јуна 1991. године, усред бела дана, великом количином експлозива савршена је са земљом кућа капетана Јагара у Старом Градцу!

Само месец дана касније, усред Вировитице, МУП Хрватске ће ухапсити официра безбедности мајора Бранка Штрбца и његовог помоћника капетана Шакоћића и у затвору ће их држати наредних пет месеци, заједно са још 17 официра и подофицира војне безбедности и Војне полиције похапшених по Хрватској касније!

Шпегел ће након два месеца бити смењен са положаја заповедника, а убрзо и маргинализован као и многи који су се са њиме или као он одрекли своје заклетве и части и полакомили за функцијама и положајима којима их је Туђман поткупио. Даваће интервјуе и писати мемоаре, никако спреман да изнесе истину о томе како је наивно улетео у мрежу вој-

не безбедности, којом је својевремено и руководио. Постепено ће, како су године пролазиле, попуштати и на крају признати да је био насамарен, кривећи за то капетана Јагара, а не своју наивност и умишљеност.

Прва кућа порушена у Хрватској као акт одмазде и беса, била је кућа капетана Јагара. Неколико дана пре рушења, опрезно као лисац, обилазио ју је и загледао Шпегелјев кућепазитељ и додворица Фрањо Парадиновић – „Брица“ који ће отворено прозборити „да ће она убрзо, ових дана, ићи у зрак!“ Није ни чудо, зна он шта његов газда науми да ће тако и бити.

Одмах након стравичне експлозије, од које су попуцали и слетели црепови са околних кућа, негде око Питомаче заустављен је Миленко Густин, у чијим је колима пронађена већа количина експлозива. Иначе, он је био у оном Рамићевом диверзантском воду и велики Хабијанчев пријатељ. Полицијска испостава у Ђурђевцу није хтела или није смела превише да „забада нос“ тамо где је очигледно смрдело, но ипак је дошла до евидентних сазнања да је експлозију извео Густин. То је била јавна тајна о којој се због оправданог страха ћутало. Човек који нам је то открио убрзо се морао склонити и променити средину у којој је до тада живео.

Спречен илегални увоз енормних количина наоружања

Док се Шпегел шепурио на Хрватској ТВ и вршио смотру гарде, нико у Београду на то није реаговао. Ни господин Јовић којем је Туђман свечано обећао 25. јануара 1991. године да „неки надобудни министри који су чинили којекакве глупости, морају бити ухапшени и предати војним властима“; ни генерал Кадијевић који, када је увидео да је преварен, тражи да Шпегел буде ухапшен ако треба и употребом тенкова; ни генерал Грачанин који зна да је Шпегел на централној полицијској потерници и који комуницира са Бољковцем који је поред Туђмана на почасној бини ногометног клуба „Загреб“.

После толико година остало је за размислање какви су били стварни ефекти акције „Штит“. Није спорно да је практично на самом почетку био пресечен канал илегалног увоза оружја из Мађарске у Хрватску и да је оружје готово у целини, до даљег, било стављено под контролу МУП-а. Већ почетком августа 1991. године Управа безбедности и Обавештајна Управа ГШ заједнички су водили оперативну акцију „Канал“, којом је контролисано девет канала и у највећој мери спречен илегални увоз енормних количина наоружања и борбене технике у Хрватску и на Косово. Али, и поред свега, остало је да лебди питање – а зашто није ухапшен Шпегел?

Било је и других питања и разних одговора, али мени ово питање и данас прати – шта би се и да ли би се нешто касније променило. Сада и ја мислим да не би, јер ствари су већ онда отишле толико далеко на простору целе бивше Југославије и след догађаја који је неумитно ишао зацртаном трасом, могао би бити само успорен, али никако и заустављен.

ЗАШТО НИЈЕ УХАПШЕН ШПЕГЕЛ

Пре више од двадесетак година, кратко сам се сусрео са Борисавом Јовићем и упитао га да ли можемо да разговарамо као пензионер са пензионером. Прво шта сам га провокативно упитао, било је – зашто није био ухапшен Шпегел. Скочио је као опарен и рекао ми да би он то требало да пита мене, а не ја њега.

Када сам га упитао зашто сам онда враћен са задатка 3. децембра 1990. године, након чега се ствар почела растезати од јануара идуће године па на даље, он ми је смирено одговорио питањем: „Па, поштено, Васиљевићу, а шта би се и променило да смо га ухапсили!“

Данас је многим јасно да светом управља финансијска мафија, која поставља петоразредне чиновнике на најважније политичке функције да би извршавали њена наређења. На тај начин остварује се систем у коме богати постају све богатији, а сиромашни све сиромашнији. То је неолиберални рај за један посто људи и пакао за 99 посто осталих. Окупацију држава и пљачку грађана планете остварују насилним „усређивањем“ људи ширењем вируса неолибералног, разбојничког капитализма, путем обојених револуција или директним бомбардовањем непослушних нација (Србија, Ирак, Либија...).

Други метод окупације је довођење држава у дужничко ропство, поткупљивањем корумпираних политичара, које приморавају да се задужеју и спроводе диктат ММФ и Светске банке, као филијала финансијске мафије. На тај начин суверене државе претварају се у колоније, које зависе од воље светске финансијске мафије. Доказ за то је вишеструко повећање задужености многих земаља у последњих десет година. Пољска је 2004. године, пре уласка у Европску унију, дугovala 87 милијарди долара, а 2014. године 365 милијарди; Кипар је дуговао 9 милијарди, а данас 95; Мађарска је дугovala 42 милијарде, а данас 170, а мала Словенија је повећала дуг са 11 на 54 милијарде од 2004. године. Ако се томе дода да Грчка дугује 320 милијарди, Италија 1900 милијарди, а САД 17 000 милијарди, види се да је цео свет доведен до дужничког ропства, са изузетком Кине. Једини разлог што Кина није у дужничком ропству, већ има највећу стопу привредног раста и највеће девизне резерве на свету (4200 милијарди долара), јесте тај што је одбила да примени неолиберални, разбојнички и пљачкашки капитализам, који је свет довео на ивицу катастрофе.

Како финансијска мафија уништава државу

Како је пљачкана и уништавана Србија? Увођењем бруталних санкција 1992. године, са циљем изазивања грађанског рата у Србији, нанета је огромна штета српској привреди у износу од 100 милијарди долара. Ради кажњавања непослушне нације, Србија је стављена у концентрациони логор новог светског поретка, а плате су са 1 300 ДМ, (1989.) пале на 6 ДМ, (1993.) (колико је коштао литар бензина на црно). То је био амерички покушај геноцида над Србима. Тиме је стављено до знања свим непослушним нацијама шта их очекује ако се супроставе творцима новог светског поретка. Пошто ни то није довело до пада режима, 1999. године постављен је ултиматум да НАТО окупира Србију или ће бити бомбардована. С обзиром да је Скупштина Србије одбацила ултиматум, Србија је зверски бомбардована 78 дана, без одобрења Уједињених нација, чиме је уништен међународни правни поредак, а Србији нанета штета од нових 100 милијарди долара. То је био нови покушај геноцида над Србима, који су кажњени бацањем бомби са осиромашеним уранијумом, чије последице се данас огледају у вишеструком повећању малигних болести, нарочито код деце.

Којим путем иде свет у трећем миленијуму

ВЕЛИКА ПЉАЧКА СРБИЈЕ И РУСИЈЕ

Резултати нове „демократије“ су следећи: 11 милиона деце годишње умире од глади, две милијарде људи живи у беди и умире са 60 центи дневно, а 62 човека располажу већим богатством него 3,6 милијарде људи. Да ли је то „идеални свет“, који Американци нуде човечанству?

ПИСА: Никола ЗИМОЊА, пуковник у пензији

Када ни ово није довело до рушења режима, који се супротстављао неолибералном фашизму и уништавању сопствене привреде, уложене су стотине милиона долара у насилно рушење власти и довођење оних, који ће реализовати циљеве нових господара света. Под маском демократије извршена је невиђена пљачка Србије, уништена је индустрија, разорен финансијски систем, уништено образовање и здравство, тако да је Србија доведена у ситуацију да нестане са историјске сцене или како је рекао Бил Клинтон, после НАТО бомбардовања: „Драго ми је што сам успео да Србију вратим у камено доба“.

Финансијска мафија је довршила оно што нису успеле НАТО бомбе – разорила је Србију и бацила је на колена. Одмах после „петоктобарске револуције“ (2000. године) и поклоњене „демократије“, послали су професионалне економске убице државу да докучује оно што је остало од државе. Први задатак био је уништити домаће банке и разорити финансијски систем, како не би било никакве контроле пљачке, која је планирана.

У том циљу уништене су четири највеће домаће банке и укинута Служба друштвеног књиговодства, која је контролисала платни промет и плаћање обавеза према држави и тиме је отворен пут за велику пљачку Србије. Резултат ових промена је довођење великог броја страних банака, које су кроз зеленашке кама-те (од 20 до 40 посто), опљачкале грађане и привреду и изнеле из Србије 51 милијарду евра или 60 милијарди долара.

Србија у минусу од 260 милијарди долара

Ако саберемо укупну штету коју је светска финансијска мафија нанела Србији (100 милијарди од санкција + 100 милијарди од бомбардовања + 60 милијарди од страних банака и тајкуна = 260 милијарди долара), то је сразмерно већа штета од оне коју је претрпела Русија (два и по пута), из које су тајкуни и стране банке, за време Јелџина, изнели 2 000 милијарди долара. С обзиром да Србија има 20 пута мање становника од Русије (7 милиона према 140 милиона), њена штета, мерена руским критеријумом, из-

носи 5 200 милијарди долара (20 x 260 милијарди). Овде није урачуната штета коју су „демократски ослободиоци“ нанели Србији после 2000-те године, уништавањем и тоталном девастацијом српске привреде, као и отимањем Косова, на коме само резерве угља износе 300 до 600 милијарди долара. Такође, није урачуната штета од неколико хиљада милијарди долара, коју су руски сорошевци и ротшилдовци нанели Русији, уништавањем тамошње привреде и наметањем либералног капитализма 19. века Русији.

Право је чудо да су Срби као народ још увек живи и задатак који је на себе преузео актуелни премијер да Србију извуче из понора и отклони последице немишљене пљачке, изузетно је тежак, а успех би се граничио са историјским подвигом, имајући у виду чињеницу да не креће од нуле, већ од минус 260 милијарди долара, које су нам отели наши амерички „пријатељи“ (не рачунајући отимање Косова).

Русија није раскомадана и бачена на колена, упркос огромној пљачки и изношењу 2 000 милијарди долара из Русије, јер се непланирано на политичкој сцени појавио Владимир Путин, који је пореметио планове светске финансијске мафије и Американаца да Русију претворе у америчку колонију. Зато данас покушавају да га сруше не бирајући средства. При томе су спремни да користе различите фигуре на светској шаховској табли (данас украјинске неонацисте, као што су раније користили Ал Каиду у Авганистану против Руса, усташке неонацисте, исламске фундаменталисте и шиптарске нарко – терористе против Срба, терористе Исил против Асада у Сирији, војне хунте и диктаторе у Латинској Америци итд.). Неисцрпне су „демократске“ снаге које користе Американци ради окупације и пљачке целе планете.

У чељустима неолибералног разбојничког капитализма

Сада се види да су апсолутно у праву они геополитичари, који тврде да ће 21. век бити „Век битке за Русију“ и „Век битке за чашу воде“. Изјава Мадлен Олбрајт, бившег државног секретара САД, да Русији треба одузети половину територије јер се простире на 11 временских зона, а САД само на три, тј. да има територију 49 пута већу од Немачке, постаје јаснија у светлу најновијих догађаја у Украјини.

Неолиберални, разбојнички капитализам не може да преживи без највећих резерви нафте, гаса, злата, дијаманата и осталих минерала, као и без 50 одсто пијаће воде на планети, која се налази на територији Русије. Само тако могу се објаснити покушаји уништења Русије и обраћања Путина увођењем санкција, забраном изградње гасовода Јужни ток, вештачким срозавањем цена нафте и гаса и финансијским ратом против Русије, са циљем уништења националне валуте и изазивања масовног незадовољства грађана. То је одговор Америке на покушај избацивања долара из светских трансакција код куповине нафте и гаса, чиме би САД биле сведене на трећеразредну силу. Резултат тих санкција и бруталне антируске пропаганде је подршка 86 посто

грађана Русије Владимиру Путину.

Како ће се завршити овај рат, који се за сада води без тенкова, авиона и ракета, показале дани пред нама, а обичним људима остаје само нада да неће неко од болесника који одлучују о судбини седам милијарди људи на планети, притиснути дугме и означити крај историје, јер је нуклеарна моћ обе супер силе довољна да 50 пута из корена уништи живот на земљи?

ММФ, Џефри Сакс и убијање руске привреде

После распада Совјетског Савеза, што је Владимир Путин назвао „највећом геополитичком катастрофом двадесетог века“, финансијске звери са Запада осетиле су крв и пожуриле да за сва времена са светске политичке сцене уклоне дојучерашњег главног непријатеља – Русију. На место несреће упућене су економске убице држава, које су претходно уништиле низ држава Латинске Америке, доводећи народ до просјачког штапа и масовног умирања од глади. Русији је понуђен модел либералног капитализма деветнаестог века, у коме су све области друштва препуштене дивљим законима тржишта, а све до тадашње тековине социјалне политике (запосленост, бесплатно лечење, бесплатно школовање, брига о сиромашнима итд.), проглашене су за примитивне остатке комунизма.

Један од водећих „терапеута“, који је применио „шок терапију“, од које је умрло више држава, био је Џефри Сакс, амерички професор и монетарни стручњак. Уз помоћ Сороса, Ротшилда и осталих финансијских лешинара, Русији су наметнуте „реформе“, које су имале за циљ уништење руске индустрије, руских банака и отпуштање неколико милиона радника.

О погубним последицама „шок терапије“ и катастрофи коју је доживела Русија, захваљујући „помоћи“ америчких стручњака, пише Мишел Чосудовски у књизи „Глобализација сиромаштва“. „Руска привреда доживела је пропаст 1992. године, тј. пад од 50 посто. Цене на мало порасле су 9900 посто у 1992. години. Цена хлеба порасла је више од сто пута за годину дана, а цена телевизора домаће производње скочила је са 800 на 85 000 рубаља. Реалне плате пале су за 80 посто, а милијарде рубаља са штедних рачуна грађана, тј. њихове животне уштеде испариле су преко ноћи“.

„Просечне зараде пале су (1992 – 1993) испод десет долара месечно, а минимална плата износила је три долара месечно. Универзитетски професор зарађивао је осам долара месечно“. Многи од ових професора и научника морали су да таксирају да би обезбедили egzистенцију својој породици. Овакав пад животног стандарда и понижавајуће услове живота Русија никад није доживела у својој историји.

Покушај отимања природних ресурса

„Према упутствима ММФ и Светске банке, социјални програми требали су прећи на самофинансирање. Школе, болнице, дејчи вртићи, културне и уметничке институције добиле су директиву да проналазе сопствене изворе прихода.

Не само болнице, већ су и позоришта и музеји одлазили у банкрот. Чувени театар Тагања распуштен је 1992. године, а бројна мала позоришта масовно су затварана, јер нису могла да обезбеде плате за своје глумце“. Очигледно је да циљ нових америчких „ослободилаца“ није био само уништење привреде, већ и уништење руске културе, која је једна од најбитнијих карактеристика руског идентитета.

Најважнији циљ, који је постављен ради претварања Русије у земљу Трећег света и америчку колонију, био је отимање непроцењивих природних ресурса (нафте, гаса, обојених метала итд.). Уз помоћ Ротшилдових и Соросових пара, откупљене су државне нафтне и гасне компаније и отпочела је немишљена пљачка Русије, која је довела до изношења 2 000 милијарди долара из Русије, за време Јељцина. Због тога су универзитетски професори зарађивали осам долара месечно, а пензионери умирали са три долара месечно. То је била суштина „америчке демократије“, која је наметнута Русији, са циљем њеног „ослобађања“ од „мрачне прошлости“. Док је народ грцао у беди и једва преживљавао, појединци који су се обогатили пљачком државне имовине, куповали су „Мерцедесе“, БМВ и друге луксузне аутомобиле, а врхунац бахатости и цинизма било је куповање „руске ватке“ у кристалној флаши, увезене из САД, чија је цена била 345 долара, што је било једнако четворогодишњој плати радника.

Ово су само неки од показатеља „демократизације“ Русије, а о подршци дегенерисаног Запада таквој „демократији“ говори громогласна подршка бомбардовању Парламента од стране Јељцинових тенкова. По мишљењу Чосудовског, разлог за овај варварски чин било је супротстављање Парламента погубној политици уништавања и пљачке Русије. Остаће забележено у историји да је „демократски“ Запад поздравио срамно бомбардовање парламента и убијање посланика, као врхунац „демократије“.

Похлепа, грамзивост, пљачка

Упоредном анализом онога што је амерички нови светски поредак остварио на светској политичкој сцени, под формом „демократизације и заштите људских права“, долазимо до закључка да су његове највеће „тековине“ да је у исто време (1990 – 1993) успео да плати радника и интелектуалаца сроза на 5 – 10 долара месечно у земљама Латинске Америке, Русији, Србији, Украјини и низу других земаља, доводећи до понижења стотине милионе људи, отимањем њихових природних богатстава и уништавањем њихових привреда. То је суштина „демократије“ (читај: мафиократије), која се заснива на похлепи, грамзивости, пљачки, отимачини, непоштовању међународних правних норми и негацији основних људских права (пре свега, права на рад). Резултати те „демократије“ су следећи: 11 милиона деце годишње умира од глади, две милијарде људи живи у беди и умире са 60 центи дневно, а 62 човека располажу већим богатством него 3,6 милијарде људи. Да ли је то „идеални свет“, који Американци нуде човечанству?

Вест да Црна Гора враћа службу војног рока, за сада добровољног, долази у тренутку када се у Србији али и у многим европским земљама води полемика о томе да ли треба вратити обавезно служење војске. Како је саопштено из црногорског Министарства одбране, добровољно служење биће поново уведено 2019. године, а као један од главних разлога за враћање праксе укинуте одмах по отцепљењу 2006. наведена је „заинтересованост младих“.

Одлука црногорске владе у складу је са савременим трендовима и концептом професионализације, који је и Србија прихватила 2011, када је у нашој земљи суспендовано обавезно служење војног рока. Може се рећи да се у Европи модел регрутације и попуњавања војних јединица данас углавном креће између два слична приступа. Први је професионализација уз добровољно служење, што примењују земље у нашем окружењу, када се заинтересовани кандидати сами пријављују за одслужење војног рока.

Други метод користи се у Русији и подразумева обавезни војни рок, али у пракси никога не присиљавају да служи војску, док за младиће који себе виде у униформи држава има спреман низ примамљивих подстицаја и стимулација. Осим Русије, у Европи обавезан војни рок имају Аустрија, Швајцарска, Грчка, Финска, Данска, Норвешка, Украјина и Молдавија. Када се говори о добровољном служењу у Црној Гори, оно се помиње у контексту „враћања грађанске обавезе“, па остаје нејасно како може бити обавезно оно што се базира на добровољности.

Могуће је да је реч о терминолошкој неусклађености, или сећању на времена када је војска била обавеза сваког мушкарца. А можда и о припреми за обавезно служење у будућности. Према истраживању које је објавио Атлантски савез Црне Горе, више од половине младих испитаника, старости до 25 година, одговорило је потврдно на питање да ли су спремни да добровољно служе војни рок. И Михаило Волков из црногорског Министарства одбране рекао је да дугорочни план развоја одбране предвиђа увођење добровољног служења војске. Обука ће трајати три месеца, током које се добија и новчана накнада, а по истеку овог рока заинтересовани ће имати прилику да постану професионални војници.

Потенцијалне претње ипак постоје

Читава прича има још неколико углова посматрања, а не

Враћање војног рока, да или не

ВОЈСКА ИЗМЕЂУ ЧАСТИ И СОЦИЈАЛЕ

Осим Русије, у Европи обавезан војни рок имају Аустрија, Швајцарска, Грчка, Финска, Данска, Норвешка, Украјина и Молдавија

Војна парада 2014. у част ослобођења Београда (Фото Анђелко Васиљевић)

само кроз „заинтересованост младих“, који сигурно у великом броју желе да заснују радни однос у војсци. Имајући у виду економску ситуацију у Црној Гори, војнички позив је веома пожељно занимање. Рекло би се да ова изненадна заинтересованост за служење војске потиче и од најављеног пријема Црне Горе у НАТО. Са око 2.000 војника, ова република у случају потенцијалног војног сукоба не би ни себе могла да одбрани, а камоли да „доприноси општој безбедности савезника“. Зато је Атлантски савез ЦГ открио заинтересоване младиће за служење, што није било тешко, имајући у виду традиције црногорске војске.

НАТО потребе за црногорским војницима усмерене су на два правца. Прво, на домаћем тлу треба изградити војну структуру која може бар делимично да заштити своју територију, да команда војне алијансе не би морала и о томе да брине. С друге стране, ту су и задаци и мисије у иностранству, за које су млади Црногорци у овом тренутку најзаинтересованији, јер се ту може највише зарадити.

С обзиром на све веће безбедносне ризике и претње у Европи, попут тероризма и потенцијалних грађанских сукоба, јасна је тенденција обнављања служења војног рока у многим земљама. Осим тога, на истоку

континента повећава се напетост због сукоба са Русијом, па НАТО државе све више појачавају војно присуство у близини руских граница. У том смислу, учешће црногорских војника у овим задацима биће неопходно у оквиру НАТО-а. Питање је само да ли су млади Црногорци свесни овог задатка.

Србија је у другачијој позицији. Београд не намерава да улази у НАТО, па нема опасности да ће се српски војници наћи на нишану руских ракета. Али, Србија као неутрална земља нема војне савезнике који ће стати у њену заштиту, а потенцијалне претње ипак постоје. Зато Србија мора да буде способна да сопственим снагама одговори на изазове. Најављено формирање војске Косова, нестабилност у Македонији и Босни и Херцеговини, узбуна због могуће трке у наоружању са Хрватском – то су изазови са којима се мора рачунати.

Посебан проблем је мигрантска криза, где је државним органима неопходно више људства да покрију граничне линије преко којих се врше илегални преласци у нашу земљу. Чак и ако се говори о штедњи као једном од главних разлога укидања служења војног рока, мигрантска криза је показала да није економично масовно користити професионалне војнике и официре за рутинске послове па-

тролирања, поготово ако је реч о великим теренима.

Без регрута се по свему судећи не може

Војно и економски моћне земље развијају прави култ војног позива, а припадници њихових оружаних снага имају за наше прилике астрономске плате. Рецимо, у Русији су последњих година знатно повећали новчана издвајања, па се тако плате војника крећу од око хиљаду долара па навише. Отпремнине за руске официре који напуштају војску износе око 100.000 долара, што омогућује решавање

стамбеног питања и много безболнију транзицију у цивилни живот.

То су само неки од разлога због којих војска има поново веома висок статус у руском друштву. Такође, иако је Русија већ одавно кренула у процес професионализације војне службе, нипошто се не одриче служења војног рока под оружјем. На тај начин врши се боља селекција, уз могућност мобилизације обучених војника у случају ратне опасности.

Америчке оружане снаге као магнет привлаче младе људе из нижих слојева, јер им је то практично једини начин да се попну на социјалној лествици. Високе плате и друге привилегије омогућују остварење америчког сна, али са собом носе опасности ратних дејстава у које је Америка укључена широм света. Многи се одлуче на овај ризик, али су многи тако и страдали. А највише је страдао амерички буџет који деценијама пати од хроничног дефицита, управо због енормних издвајања за војску.

Београд је 2011. суспендовао обавезни војни рок, који се после 2000. године умногоме свео на цивилно служење. Не само што је прилично парадоксално да неко буде „војник без униформе“, већ је погрешно васпитавати војску у духу деце цвећа.

Војна обавеза спречава
и дистанцирање становништва од
одговорности за одбрану земље

ВОЈСКА НИЈЕ ПРЕДУЗЕЋЕ

Моје чврсто уверење јесте да је Војска Србије боља с војном обавезом него без ње. Објашњење је врло просто – професионализацијом и суспендовањем редовног војног рока све већи број послова у Војсци Србије пао је на плећа све мањег броја људи. Садашње повећање броја војника на добровољном служењу војног рока и продужавање тог рока на шест месеци, хроничан недостатак војника за стражарску службу само су потврда те чињенице. Реформе војске које су чињене протеклих година, смањивале броја тенкова, структура копнених бригада за британском узору, при чему су наши „стручњаци“ заборавили каква је моћ самоходне артиљерије британских копнених бригада, које имају и своју лаку авијацију, што је све за нас мисаона именица, општи тренд да се наши официри и системом школовања претварају у менаџере јер, боже мој, неки мисле да је управљање и руковођење војском попут управљања компанијом, да је то све корпоративно, све је то годинама утицало на стање армије какво је данас.

Заправо, „успешна прича“ о партнерству привреде и Војске Србије тек треба да доживи срећан крај, а политичари као носиоци примата политике и војно руководство као извршни орган још имају недефинисану одговорност за стање у оружаним снагама.

Око 90 одсто садашњег наоружања Војске Србије сматра се, по европским критеријима, застарелим. Војска Србије још живи од залиха бивше ЈНА, вози њене камионе, тенкове, борбена возила пешадије, лети њеним авионима, пуца из њених топова и вишесцевних бацача ракета, плови на њеним речним бродовима, има ПВО из доба СФРЈ... Средства која се на годишњем нивоу одвајају за опремање новим борбеним системима смешно су мала, да би се како тако очувао социјални мир скоро цели војни буџет иде за плате и текуће трошкове. Код Немаца за плате војног састава иде 53 одсто војног буџета, код Британаца то је 35 одсто. Војска Србије пати и од кризе у регрутовању подофицира, па и специјалца. Оријентација на високу технологију тражи и више новаца, али

истовремено не смањује аутоматски и број војника-послужилаца.

Сваки грађанин има право да учествује у одбрани

Србија већ неколико година нема редовно служење војног рока, имамо добровољце на три месеца, што је апсолутно кратко време за било какву озбиљну војну обуку. Шведска, после неколико година потпуно професионалне војске, враћа редовно служење војног рока. У Аустрији је био покушај укидања редовног служења војске, али није успео. У Немачкој, која је од 1956. до 2011. имала редовно служење војног рока, да би га онда суспендовала, али га није избрисала из устава, сада размишљају о поновном редовном служењу у Бундесверу. Непосредни повод је мигрантска криза у контексту чињенице да је Бундесверу законом забрањено учешће у антитерористичким операцијама, иако има добро обучене специјалне јединице.

Србија је суспендовала редовно служење војног рока без озбиљније јавне расправе, без одбијања јавног тематског скупа. Истина је да је војна обавеза законито чедо демократског друштва у којем сваки грађанин има право и дужност да учествује у одбрани своје земље. САД и Велика Британија војној обавези прибегавају само у нужди, Француска и Италија су тек после великих дебата у јавности и оштрог противљења војних кругова укинуле редовни војни рок. Грчка и Турска и даље имају редовно служење војске. Модерно наоружање и технички сложени системи јачају тенденцију ка потпуно професионалној војсци. Ту су и уштеде на војној опреми и школовању, евентуална боља мобилност трупа...

Но, предности потпуно професионалне војске, каква постоји на Западу, не важе и у Србији. Наиме, сматра се да је мотивација профи војника висока и да је тиме војска поштеђена младића који имају одбојност према војном позиву. У Србији се заборавило да сама професионализација оружаних снага не доводи до битног смањења бројног стања војске из простог разлога што одређени системи наоружања

технолошки захтевају одговарајући број војника, били они профи или регрути. И да је сасвим свеједно хоће ли тим системом баратати војник на служењу војног рока од шест месеци или профи војник који је на уговору од две године. Пошто су наши борбени системи такви да сваки просечан војник може да се на њима обучи за шест месеци.

Потребна анализа „цена-корист“

С друге стране, шта урадити с профи војником на уговору када напуни 40 година живота? Где ће он тада да нађе нови посао? Опет, тржиште рада регулише и квалитет оних који се пријављују у профи војнике, ту је и проблем да одређена „годишта“ имају мањи број потенцијалних војника. Посебно болно је питање резервиста. Профи армија може да рачуна на врло малу резерву, а у случају губитака мале су могућности замене у људству. И унутрашњеполитички разлози за потпуно профи војску и против ње врло су значајни. Регрутни систем обезбеђује флукуацију унутар војног састава, трупа је тесно повезана с народом и размишљањем друштва, избегава се политичка и духовна изолација у односу на друштво. Трупа остаје део народа, нема војног елитизма нити сопствених политичких амбиција. Народ и армија су јединствени, а не да армија буде само армија, сасвим мали део народа. Војна обавеза спречава и дистанцирање становништва од одговорности за одбрану земље, јер ето имамо „добро плаћене професионалце, па нека они то обаве“.

Добра војска мора да има или модерно оружје или довољан број војника. Држава која нема добру војску субјект је политике и интереса других. Живимо у свету војно јаким и није случајно што су се у САД опет појавили билборди са сликом белобрадог човека обученог у националне боје САД и позивом: „Ујка Сем те жели“. Општа војна обавеза у САД укинута је након завршетка рата у Вијетнаму. Међутим сви младићи у добу од 18 до 25 година морају да се војно региструју. У случају рата Конгрес и председник могу да позову у војску све мушкарце у том добу.

Да ли је, дакле, служење редовног војног рока данас у Србији непопуларно међу младим људима? Анкете кажу да није, док политичари имају и играју своје игре. Анализа „цена-корист“ може да донесе све елементе за редовно служење војног рока и против њега, али бројке су само бројке. У правом рату то је релативна ствар.

Мирослав Лазански
Извор: *Политика*

У том случају боље је распусти-ти армију, јер се са поплавама и пожарима могу борити и цивилне службе, а не тако скуп систем каква је војска. Не каже случајно латинска изрека – ако желиш мир, спремај се за рат.

Само неколико година после суспендовања служења војног рока у Србији, показало се да се без регрута ипак не може, па се прибегло компромисном ре-

шењу које се сада јавља и у Црној Гори, односно добровољном служењу. Од ових добровољаца бирају се најбољи, којима се нуди прелазак у професионални статус. Ове јесени у Србији је најављено да ће добровољни војни рок бити повећан, са три, на шест месеци, као и број војника који ће на овај начин служити.

Србија нема економску снагу

да издржава велику професионалну војску, па се суочава са тиме да од садашњих 35.000 припадника система одбране (око 10.000 под оружјем), један број њих штрајкује, незадовољан ниским примањима и социјалним статусом. Приликом обавезног служења војног рока нема штрајка, али има обиље војника, од којих нису сви максимално мотивисани и обучени.

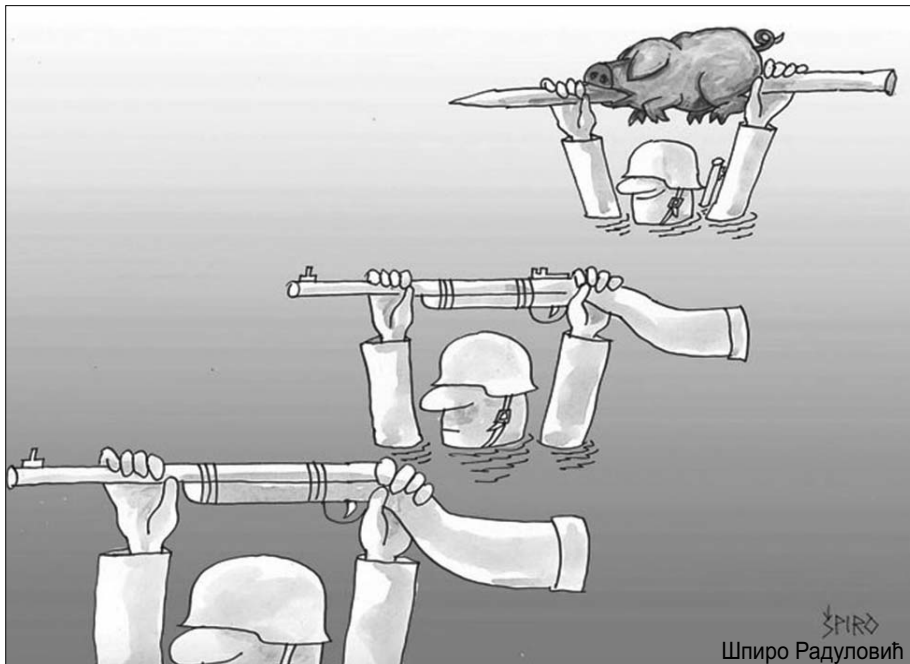
За младе људе у земљама са сложеном економском ситуацијом попут Србије, војни позив може бити решење најосновнијих егзистенцијалних проблема. Међутим, војска не сме бити социјална установа, јер се тиме проблем само продубљује, а најспособнији људи остају изван система одбране.

Бојан Билбија
Извор: *Политика*

На коти између дечаштва и сазревања

САЗРЕВАЊЕ
ГУШТЕРА

Војничке приче и носталгично запомагање о прошлим временима, када смо, као дечасти, одлазили у касарне широм старе Југе, од Кичева до Випаве

Војничке приче су далеко лажније од ловачких, али их мушкарци који су одслужили своје, понављају у недоглед, као да пате од опсесивно-компулзивног ЈНА синдрома. Симптоми овог хроничног поремећаја су носталгично запомагање о прошлим временима, када смо, као дечасти, одлазили у касарне широм старе Југе, од Кичева до Випаве.

Утоваривали су нас пијане у возове, углавном кроз прозор, после лудих испраћаја. Биле су то велике, незаборавне породичне светковине, празновање које је представљало симболичну иницијацију дечака у мушкарце. На једном од таквих лудовања под шатором, код Зокија с Уба, нас неколико другара бежало је кроз кукурузе, пошто смо флертовали с проблематичним девојкама. Далеко од тога да су цуре биле лаког морала. Наиме, нисмо се бавили контраобавештајним радом, иначе бисмо знали да су обећане за мештане који су били у војсци. Проблем је што су нашу навалентност приметили њихови стричеви и шира родбина. Срећом, омамио их је „Рубинов“ вињак, па нису успели да нас стигну. Зокија смо сачекали у Београду.

Неколико година касније, Зоки је погинуо и кад год га се сетимо памтимо раскошне певалке, брдо печења, тетке с натапираним фризурама и бркате стричеве који нас јуре, наоружани флашама. Наше тактичко повлачење пред снажнијим непријатељем било је успешно. После те сложене вежбе, чекала нас је права обука...

Својеврсна животна школа

У социјализму милитаризација није имала идеолошку потку, већ је сматрана делом колективног наслеђа. Онај сиротан који није био способан за војску сматран је мушкарцем с грешком, што је бацало сенку и срамоту на читаву породицу, у поретку маичистичког традиционализма. Од потомака солунаца, партизана и четника очекивало се да наставе служење држави с оружјем и под петокраком. Како је време протицало, одлазак у војску попримао је све више васпитну улогу. Била је то својеврсна животна школа, додуше у касарни, јер су градска деца, нарочито Београђани, морали да науче да намештају кревет, уместо да за тај смавачки посао, као у цивилиству, дају узбуну мајци.

Тако је и на мене дошао ред да годину дана живота поклоним отаџбини. Средином осамдесетих, задужио сам војничку опрему у некадашњем аустроугарском казамату у Пивки, уклесаном у стење, где су се сударали ветрови с Алпа и Јадрана, стварајући страховити ковитлац на писти, где смо, као постројени гуштери, учили стројеви корак. Умарширао сам међу искусне џомбе из свих крајева Југославије који су бројали последње године заједничке државе.

Појма нисмо имали шта нам се спрема, ваљда опијени хит албумима двојице Халида – Муслимовића и Бешлића – чија су запомагања трештала из разгласа.

Амбициозни поручник Сенад држао је ватрене говоре о томе да треба да будемо

поносни што смо изабрани да бранимо западне границе свих народа и народности од спољњег непријатеља, што нас није нарочито дотицало. Права претња био је унутрашњи непријатељ, а међу њима је био и тај официр који је, након распада земље, први збрисао у јединице армије Алије Изетбеговића. У старту ми је био сумњив. Имао је лице тужног Таличног Тома кога су браћа Далтони израдили за неке паре.

Преживљавали смо дан за даном, пушећи сарајевску „дрину“, једући напoлитанке и заливајући их пивом што је представљало гурманску јерес, али је и то било део разумевања социјалне структуре драге нам домовине. Коначно смо упознавали земљу у којој смо живели. Момак из планина Босне никада није видео усисивач. Момак из Дренице први пут је видео телевизор, па нам је служио као ходајући даљински. Захвалан што га упознајемо са светом у боји, доносио нам је нареске из кухиње коју су, по правилу, држали његови земљаци Албанци.

Пријатељства склопљена у униформи никада не застаревају

Научили смо у том парамилитарном свету да, ако касниш, десетина због тебе добија остав и склекове по казни, што није било препоручљиво јер тих десет бесних момака те касније чека у заседи, да ти замрачи погледе на стварност, стављајући ти ћебе преко својеглаве главе. Та делинквентна појава се називала – ђебовање. Одрастајући у доба београдског новог таласа, субверзивног музичког и супкултурног правца посттитовског доба, после културних концерата у СКЦ-у и Академији, упали смо у живот на планини где смо стражарили у шуми и бројали дане до повратка кући.

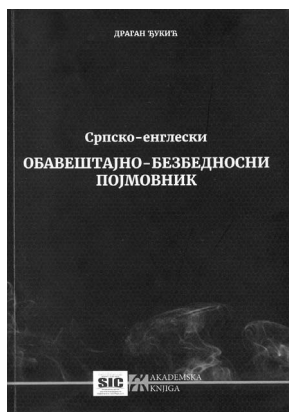
Било је момака опчињених војском који су тетовирали чувену ознаку ЈНА на подлактици, како би, када се врате, имали и неизбрисиву потврду да су постали неко и нешто. Јер, кад си одслужио војску, можеш да се жениш!

Што се тиче емотивног живота, на коти између дечаштва и одрастања, сивомаслинасти прашинари су схватили: ко је имао девојку, знао је да ће га шутнути до заклетве. Ко није имао девојку, осећао се ускраћеним што неће доживети први велики љубавни слом. Ко је одсео у Билећи, унутрашњи слом је доживео чим је добио обавештење да ће јести камење и гулити кромпир у касарни за обуку резервних официра.

Нестала је и та земља и та војска, претворена временом у социјално васпитну установу за очување крхког братства и јединства. Момци после нас су одлазили у ратове, а многи из некадашње заједничке спаваонице, можда су пуцали једни на друге.

Данашњи клинци који нишане ајфони-ма, подсмешљиво слушају војничке приче, али да се нешто питам, шест месеци обавезног служења војног рока било би лековито за њихово сазревање. Пријатељства склопљена у униформи, никада не застаревају и због њих је вредело бити део те велике обмане. Јер, у оној, великој држави, све је морало бити грандиозно, па и илузије.

Александар Апостоловски
Извор: *Политика*

Вредна остварења војних пензионера

КЊИГА ЗА СВАКОГА

У тежишном, главном делу Појмовника приказана је српско-енглеска обавештајно-безбедносна терминологија

Одвек су обавештајне и безбедносне службе обавијене велом тајни јер се баве областима које нису транспарентне за шири круг грађана. Те службе, иако су оријентисане ка заштити уставног поретка, територијалног интегритета и суверенитета појединих држава или заједница држава, често су биле злоупотребљаване, бавећи се и пословима које не потпадају под њихов домен. Из историје 20. и 21. века познато је да су службе рушиле поретке, збацивале са власти краљеве, царе, председнике држава и странке на власти. Временом су службе, осим посебних метода рада, изградиле и посебан речник из арсенала појмова којима су „покривале“ одређене радње, поступци или описивани предмети, системи, појаве...

Двојезични (на српском и енглеском) *Обавештајно-безбедносни појмовник* у заједничком издању Факултета безбедности у Београду и Академске књиге из Новог Сада јединствено је дело у нас. На 222 странице у формату Б-5 изложена је богата грађа, прилагођена читаоцима широке лепезе занимања и образовног нивоа.

Зашто се латио тог веома сложеног и тешког посла аутор Драган Ђукић, пуковник у пензији овако образлаже:

„Потреба да се напише овај појмовник произашла је из жеље да се специфичном терминологијом из домена обавештајно-

безбедносне делатности упозна што шири круг читалаца, тим пре што је ова проблематика с разлогом или без, мистификована због саме осетљивости посла којим се у свим земљама баве само одабрани јер се према нашем народу и држави изводе бројне обавештајне, пропагандне, финансијско-економске и друге операције. Наша држава, као и многе друге, има потребу за упознавањем што ширег броја грађана са овом делатношћу како би заштита националних и општинских интереса била поузданија“.

Обавештајна делатност представља један од два најстарија заната, који, хтели то да признамо или не, нуде фундаменталне предуслове за очување националног бића и одбрану и безбедност државе. Људски ум је растумачио да се и друге бројне животињске врсте баве овим занатима. Тако поред „вођења љубави“ сваки мравинак, рој пчела, стадо јелена и други имају своје обавештајце – извиђаче који их упозоравају на опасности.

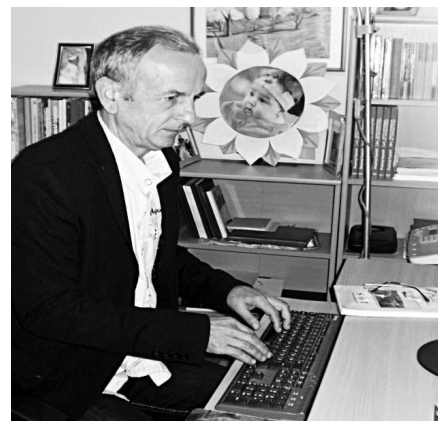
У тежишном, главном делу Појмовника приказана је српско-енглеска обавештајно-безбедносна терминологија. Поред основног тумачења, превода појмова, у појединим случајевима дата је и шира примена одређених речи и/или синтагми, а за неке актуелне случајеве наведени су и примери или дата шира објашњења.

Приликом конверзације (усмене и писане) о овој теми, за једну те исту активност користе се два израза обавештајна делатност и шпијунажа. Ово има смисла ако се узме у обзир ко говори о овој активности. Ако неко говори о сопственом праћењу страног фактора, онда он никада (сем у шали) неће рећи да се бави шпијунажом већ, ако до тога дође, обавештајном делатношћу. Истовремено ће за друге, које контраобавештајна служба региструје да прате активности у његовој земљи, рећи да се та и та држава бави шпијунажом према његовој држави, војсци или фирми.

У прилогу су дати: преглед страних обавештајно-безбедносних система пет држава, која се могу третирати као начелна, јер се та или слична организација примењује у већем броју земаља.

Већи број појмова је из домена обавештајне службе, и то из два разлога: прво у литератури је већи број тих појмова него оних из безбедносне службе; и друго, многи појмови се односе на те обе специјалне службе.

Књига је писана веома јасним и разумљивим стилем и нуди обиље занимљивих података, тумачења и мини-анализа.

Нова књига Ивице Кубика

ИСПУЊЕН ДУГ ПРЕМА ЗАВИЧАЈУ

После завршетка професионалне војничке каријере многе наше колеге се одлуче да пензионерске дане проведу у родном крају. Као да се осећају дужни своје родном месту, за све оно време живота што су га провели у неким другим крајевима. Наш нобеловац Иво Андрић је то лепо рекао „Сваки је човек дужан своје завичају“.

Један од таквих је и Ивица Кубик, војни пензионер који сада живи у свом родном селу Сот поред Шида. После Задра, Кичева, Прилепа, Лесковца, Пирота, Великог Градишта и Пожаревца скрасио се на родној сремској земљи. Пронашао је задовољство у гајењу винограда и воћњака, али и у проучавању историје свог села.

У свечаној сали Народне библиотеке „Симеон Пишчевић“ у Шиду недавно је одржана промоција његове књиге „Сот - од неолита до 21. века“. Књига говори о историјском развоју и животу овог села које спада међу најстарија насеља у Срему. Први трагови људског живота откривени су у периоду неолита, што је пре више од 6 000 година. Први докуменат на којем се помиње данашњи назив села датира из 1297. године. Данас је то једно од 19 насељених места шидске општине са нешто мање од 700 становника и веома неизвесном будућношћу. Највећи проблем није економске већ демографске природе, јер као и већина села у Србији болују од „беле куге“.

О књизи аутор каже: „Сот може да се поноси на своју историју, иако никада није био у центру значајнијих историјских збијања, нити су се у његовом атару одвијале судбоносне битке. Поштовање заслужују тих 700 година постојања, успона и падова, промена господара и политичких система, мука и недаћа, насељавања и расељавања становништва и свега другог што се кроз stoleћа мењало, а Сот је остајао. Та постојаност заслужује наше дивљење“.

Иначе ово је трећа Ивицина књига, а ако буде воље и здравља, биће још вредних дела. Ивица је и активан члан Удружења војних пензионера у Шиду.

Предраг Добив

НА ВИСОКИМ ДУЖНОСТИМА

Драган Ђукић је један из плејаде војних обавештајних официра наше земље који је обављао високе дужности. Између осталог био је командант Југословенског контингента у мировним снагама на иранско-ирачкој граници (УНИИМОГ) и истовремено командант Сектора УН – Дезфул на југозападу Ирана (1990-1991), помоћник војног изасланика ОС СФРЈ/СРЈ у Лондону (1991-1995) и изасланик одбране ОС СРЈ/СЦГ у Лондону (2001-2005). Од 1995 до 2000. године, уз редовне дужности, извршавао је задатке инспектора контроле наоружања у подрегиону (Федерација БиХ, Хрватска и Република Српска).

У актуелно време Ђукић је ангажован као предавач на Дипломатској академији МСП РС и у ЦУКОС-у, где предаје Војну дипломатију и протокол. Говори енглески и руски језик, а служи се француским и италијанским језиком.

Донација Војном музеју ДВА РУСКА ПУШКОМИТРАЉЕЗА

Први потпредседник Владе и министар спољних послова Ивица Дачић предао је 13. јануара министру одбране Зорану Ђорђевићу два руска пушкомитраљеза, као поклон Војном музеју. Поставка те војне установе од данас је богатија за пушкомитраљез ПД—28 калибра 7,62x54Р и пушкомитраљез РПД—44 калибра 7,62x39.

Према речима министра Дачића, пушкомитраљези су лични поклон потпредседника Владе Руске Федерације Дмитрија Рогозина шефу српске дипломатије, које му је уручио после одржане седнице Мешовитог комитета за сарадњу Руске Федерације и Србије, одржане у руском граду Суздаљу.

Потпредседник Рогозин ме је замолио да ове експонате предам Војном музеју у Београду. Модел по коме је урађен један од ова два пушкомитраљеза коришћен је у Другом светском рату и током ослобођења Београда те представља значајан поклон. Претпостављам да ће сви посетиоци Војног музеја бити задовољни што овакве експонате могу да виде, рекао је Дачић и нагласио да их предаје „са жељом да се ова оружја никада више не користе“.

Дачић је истакао да је данашњи догађај пример добре сарадње два министарства и показатељ како Србија има добру сарадњу с осталим државама.

Министар Ђорђевић захвалио је и Дачићу и Рогозину на поклону.

Овај поклон ће засигурно обогатити лекцију и поставку у Војном музеју. Оба пушкомитраљеза су репарирана, односно

прилагођена томе да буду музејски експонати, нагласио је министар одбране.

Ђорђевић је министру спољних послова поклатио макету сабље за коју је Дачић, како обичај налаже, дао метални новчић.

Култура један од приоритетних задатака ГО УВП НИШ

СЛОБОДА СЕ ЧУВА И ПЕСМОМ И СТИХОМ

Удружење војних пензионера Србије – Градска организација Ниш, поред сталне бриге о решавању статусних и других питања носилаца војних пензија, међу своје приоритетне задатке ставља и културу.

Преко Удружења писаца „Чегар“ Ниш и у сарадњи са другим друштвима и удружењима, која у својој програмској оријентацији имају неговање културних и слободарских вредности српског народа, ова организација у својим месечним плановима рада увек има и спроводи обавезе везане за културу и српско слободарско наслеђе. Најмање једном, свакога месеца у години, организују се књижевне вечери и обележавају значајни датуми везани за културу, историју, догађаје и значајне личности Србије.

У децембру 2016. године два су догађаја дала наглашен печат културним збивањима у граду Нишу, која је организовало УВПС ГО Ниш.

Прво је, у част 75. годишњице формирања Прве пролетерске НОУ бригаде (21.12.1941. године у Рудом) организована, при-

премљена и одржана Свечана академија посвећена овом великом и значајном датуму антифашистичке борбе српског народа у Другом светском рату.

Градски одбор УВП Ниш, са другим сродним удружењима, посредством Удружења писаца „Чегар“ Ниш 23.12. организовао је Књижевно вече у коме је учествовао Мешовити хор „Учитељска лира“ са целовечерњим програмом староградских песама и романа, уз учешће најзначајнијих писаца овога Удружења. Било је то вече за памћење које је бројна публика у сали Дома Војске Србије у Нишу примила са одушевљењем.

Аутор програма, непосредни организатор и водитељ био је Мирослав Мишо Бакарч, председник УП „Чегар“ Ниш, иначе пуковник у пензији.

М. Б.

Отворена изложба Избор из Уметничке збирке Дома ВС

БОГАТСТВО СТВАРАЛАШТВА

УВеликој галерији Дома Војске Србије 18. јануара је отворена изложба из богате Уметничке збирке Дома Војске Србије. На изложби је представљено око тридесет дела најзначајнијих југословенских уметника, међу којима су дела Саве Шумановића, Петра Лубарде, Мила Милуновића, Бранка Миљуша, Косте Хакмана, Нандора Глида, Богомила Карлавариса, Ангелине Гаталине, Ота Лога.

Отворена изложба Избор из Уметничке збирке Дома Војске Србије

Посебан куриозитет ове изложбе је то што ће публика бити у прили-

ци да погледа четири слике Влаха Буковца, Светислава Страла, Лазара Личеноског и Марка Челебоновића, које до сада нису биле излагане.

Отварајући изложбу, директорка Народног музеја мр Бојана Борић – Брешковић, посебно је истакла плодотворну сарадњу институције коју предводи и Медија центра „Одбрана“, осврнувши се, том приликом, на изложбе које су обележиле годину за нама.

Директор Медија центра „Одбрана“ пуковник Стевица Карапанџин изразио је посебно задовољство што се изложбена сезона у Великој

О херојима има ко да пише

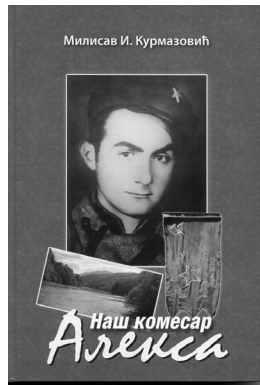
И СА ЈЕДНОМ НОГОМ СЕ МОЖЕ РАТОВАТИ

Официр у пензији Милисав И Курмазовић написао је књигу о животу и делу Алексе Дејовића, политичког комесара Друге пролетерске бригаде и заједно са Градским одбором Савеза удружења бораца народноослободилачког рата Ужица објавио свеобухватну и веома занимљиву књигу

Не тако ретко у прилици смо да чујемо да су борци НОР-а у последње време запостављени у медијима, а и у издавачкој делатности. Уредницима и новинарима у првом је плану стогодишњица Првог светског рата и јунаци са Цера, Дрине, Колубаре, Кајмакчалана, Солунског фронта... Разуме се да у тој констатацији има много истине. Међутим, књиге о НОР-у и храбрим партизанима демантују све оне који указују да је „публицистичко клатно“ одвише отишло на једну страну.

Слободарско Ужице и те како чини наполе да хероји и њихова дела не буду заборављени. Уосталом у том крају су партизани 1941. године створили прву слободну територију у окупираној Европи, па Ужичани поносно и достојанствено обележавају Битку на Кадињачи, негују традиције партизанске фабрике оружја, а издавачком делатношћу употпуњују мозаик дешавања од 1941. до 1945. године.

Адвокат и публициста Милисав И Курмазовић побринуо се да из свих углова буде осветљен живот и дело народног хероја Алексе Дејовића, политичког комесара Друге пролетерске бригаде. После вишегодишњег истраживачког напора и консултовања готово свих писаних трагова и казивања Алексиних савременика, написао је књигу „Наш комесар Алекса“, која плени својом свестраношћу и разноврсношћу. Маниром

искусног „оштрог пера“ Курмазовић преноси све значајне чињенице из живота скромног, а храброг и одлучног борца НОР-а.

Алексин загрљај је био људски топао, заштитнички

Народни херој Даница Милосављевић је о Алекси, између осталог, написала.

„Никада нећу заборавити тај дан, велики дан за мене, дан неизмерне моје среће. Чини ми се и сунчано време га је украсило. Улазе Крајишници у Калиновик. Наступају главном улицом. На челу јашу на коњима командант и комесар Седме крајишке бригаде, скоро као какав свечарски поредак. А тамо, на сред улице, стоји мој комесар Алекса. Изашао да дочека Крајишнике. Све муке света да су ме мучиле, тада бих оздравила. Не марећи ни за кога и ни за шта, полетела сам, протрчала кроз редове Крајишника, оставила за собом и њихове команданте. Алекса раширио руке као да само мене очекује. Тако сам само, као дете, летела у мајчин загрљај. Алексин загрљај је био људски топао, заштитнички. Ја кликух од среће:

„Друже комесаре, дошла сам, вратила се!

„Добро нам дошла“, узврати благо мој комесар, чини се, срећан колико и ја. „Иди сада, нека ти се другови радују“.

Пожурих ка друговима, а мој комесар остаде да укаже пажњу ваљано дочека Седму крајишку бригаду и њихове команданте.“

Ко је, заправо, био Алекса Дејовић?

Преносимо само одломак из књиге:

„Рођен је 1922. године у Севојну, радник, члан КПЈ од 1941. године, у НОБ ступио 1941. године.

Основну школу завршио у родном месту, а занат у фабрици оружја и муниције у Ужицу. У тој фабрици приступио је радничком покрету и постао члан СКОЈ-а. Учествовао је у свим акцијама радника Ужица против тадашњег режима.

Када су фашисти напали нашу земљу Алекса је имао 19 година. Одмах се одазвао позиву Комунистичке партије и ступио међу првима у партизане. У борбама се одликовао великом храброшћу. Био је упоран у извршавању постављених задатака. За њега скоро да нису постојали неизвршиви задаци. Преданим радом и храброшћу за кратко време уздигао се од обичног борца до политичког комесара прослављене Друге пролетерске бригаде. Са народним херојем Луном Милосављевићем био је нераздвојан друг од детињства. То другарство развило се још више у Револуцији. У батаљону којим је Луне командовао, Алекса је био заменик политичког комесара, а у Другој пролетерској бригади Алекса је политички комесар, а Луне заменик команданта бригаде. Оба су били врло омиљени и врло храбри руководиоци.

Путоказ младим нараштајима

Алекса је погинуо, а Луне рањен на Дрини априла 1943. године, када је требало из Босне прећи на другу страну са рањеницима. Док је бригада од балвана правила прелаз преко реке, пала је топовска граната и смртно ранила Алексу. Лекари су интервенисали и одсекли му ногу. „И са једном се ногом може ратовати“ – рекао је Алекса кад се пробудио из несвестице. Али гангрена га је мучки напала. Храбри комесар Друге пролетерске бригаде пао је у бунило из кога се више није вратио к свести. Умро је бунцајући о прелазу бригаде преко Дрине. Истог месеца је проглашен за народног хероја Југославије. Тада је имао двадесет једну годину.“

У рецензији књиге др Венцеслав Глишић је написао:

„Упркос мањкавости разне врсте извора Милисав Курмазовић је успешно написао биографију свог ујака Алексе од рођења до смрти, описујући историјске догађаје у којима је Алекса учествовао, посебно борбене активности Друге пролетерске бригаде. Са овом књигом подигао је трајни споменик Алекси, јер оно што је написано и објављено остаје да вечно траје а све друго као споменици, бисте и плоче подложно је пропадању. Вредност ове књиге није само у тексту биографије коју је написао аутор, него и на оних 150 страна на којима је Милисав прикупио и објавио све што је до наших дана остало од помена Алексина имена кроз разна документа, фотографије и сећања његових сабораца.

Књига о Алекси Дејовићу остаје за свагда путоказ младим нараштајима како се треба борити за слободу свог народа.

З. Пешић

галерији отвара управо овом поставком, која је систематично формирана 1953. године, када је галерија формирана.

Отворена изложба Избор из Уметничке збирке Дома Војске Србије

- Дом Војске Србије, некадашњи Ратнички дом, као установа од посебног значаја, својим изложбама и пратећим програмима у последњих неколико година заузима референтно ме-

сто на културној мапи Србије и пружа значајан подстицај за развој уметности, њено стварање и учење о њој – нагласио је пуковник Карапанић.

Отворена изложба Избор из Уметничке збирке Дома Војске Србије

Говорећи о значају уметничке збирке Дома Војске Србије, кустос Народног музеја у Београду Петар Петровић истакао је да се она огледа у чињеници да омогућава јавности да се опет сусретне са уметницима који нису у самом врху ликовне уметности у нас, али су веома значајан део мозаика српске, али и југословенске уметничке сцене.

Уметничка збирка Дома Војске Србије данас располаже са више од 1.500 предмета. Богатство фондуса створило је могућности да се током претходног периода реализују и изложбе: „Поетика и судбина 20. века“, „Огледало времена“, „Читање линије“, „Исповести југословенске модерне“.

Изложба ће бити отворена до 9. фебруара 2017. године.

Запис из Крушевца

ПОКЛОНИ
ДЕЦИ ОД
ДЕДА МРАЗА

Један од приоритетних задатака ГрОд УВП Крушевца је помоћ деци палих бораца и ратних војних инвалида.

Због тога Годишњим планом рада ГрОр УВП Крушевца планира две хуманитарне акције: доделу школског прибора деци свих узраста, поводом почетка школске године и поделу новогодишњих и божићних пакетића за малишане млађих од 10 година.

Реализацију хуманитарне акције „Једна пакетић – много љубави“ за децу палих бораца и ратних војних инвалида ГрОд испланирао је до детаља, због чега је у потпуности успела.

Наиме, већ почетком новембра послати су дописи потенцијалним донаторима, за које смо сматрали да ће својим скромним прилозима помоћи ову хуманитарну акцију.

Затим је одржана седница ГрОд, на којој су до детаља биле испланиране обавезе сваког члана ГрОд. Постиг-

нут је договор о месту одржавања, броју деце за које треба припремити пакетиће, о садржају пакетића, послуужењу за децу и родитеље и све друго.

Ову хуманитарну акцију новчаним прилозима подржали су фирма „Хало, хало“ из Крушевца и Општина Варварин.

Свечаност је почела поздравним говором председника ОпОд УВП Крушевца Душана Самарџића, који је деци и родитељима честитао новогодишње и божићне празнике, пожелио им добро здравље, дуг живот и личну срећу, а донаторима се захвалио на помоћи.

Велику заслугу у реализацији ове манифестације има Градска организација цивилних пензионера која је уступила просторију. Улогу Деда Мраза преузео је повереник из Бруса Зоран Миловановић, који је деци дочарао новогодишњу атмосферу и створио пријатни амбијент.

Заједнички снимак на крају свечаности потврдио је да је акција у потпуности успела, да су сви отишли задовољни, а Градска организација УВП Крушевца, по ко зна који пут, на делу потврдила да је с правом социјално-хуманитарна организација.

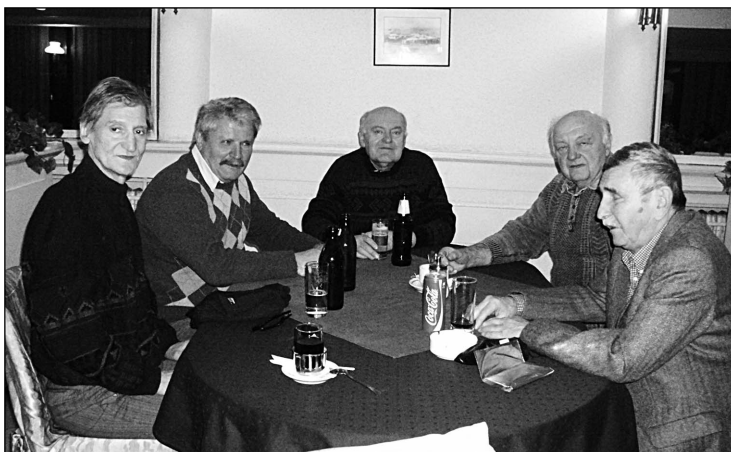
мр **Александар
Симоновски**

Дани чишћења
снегаСАМ КАО
ЦЕЛА
ДРУЖИНА

Јануар у Србији ове године био је успуњен снегом. Данима је вејало, улице затрпаване белим плаштом, а путари и комуналци ударнички су уклањали снег. У Београду се укоштац са белим покривачем хватала моћна механизација, тако да већин застоја у саобраћају и нормалном животу није било.

Да не би долазило до масовних фрактура руку и ногу, законодавац се побринуо прописима којима је свако испред своје куће (локала) дужан да очисти снег. Просторије Општинског одбора УВП Земун граниче се са тротоаром, па су војни пензионери свих дана када је пао снег марљиво уклањали наслаге. Множина је овде употребљена фигуративно, јер је тај посао марљиво, као да је у питању дружина, предано обављао Трајче Матушев, секретар ОпОд УВП Земун.

Да ли ће га у земунској организацији прогласити за ударника, остаје да се види.

Сусрет класића

О СВЕМУ
ПО МАЛО

Некадашњи питомци 1. класе Војне академије ПВО, који су се школовали од 1966. до 1970. године окупиле су се 10. јануара ове године у ресторану ВУ „Дедиње“ који послује у оквиру

Дома РВ и ПВО у Земуну.

Већ је постала традиција да се класићи, њих осамнаесторо, састају сваког другог уторка, када евоцирају успомене на минута времена, а размењују и текућа животна искуства, тако да им никада није досадно. Том приликом обавесте се и о новинама у вези са социјалним и статусним питањима војних пензионера.

Т. М.

Обележавање Дана ЈНА у Шапцу

ВЕСЕЛО УЗ МУЗИКУ

Угарнизону Шабац већ четврту годину за редом војни пензионери свечано су обележили свој некадашњи Дан ЈНА. На дружење су дошле многе старешине који су некада службовале у овом граду, а било је Београђана, Новосађана, Ваљеваца, Лозничана. Био је то и посебан дан за дружење, за виђење са колегама саборцима из разних војничких активности, са којима су заједнички весело прослављали 22. децембар, само мало другачије него данас.

Већину њих везује то да су за Дан ЈНА унапређивани у виши чин, добијали прва одликовања, награде и друга признања.

Пред четрдесеторицом присутних, након минута ћутања у славу палих бораца, присутнима се обратио пензионисани пуковник Слободан Живановић. Поздрављајући их захвалио им се на одзиву и на расположењу да се заједнички подсети на историју празника, и посебно на борце Прве пролетерске бригаде који су дали своје животе у борби за слободу. Живановић је уkratко подсетио на историјски пут Прве пролетерске од Руда 1941. до Београда 1945. године.

Током трочасовног дружења испричани су многи догађаји из времена ЈНА и они пензионерски. Веселу атмосферу употпуњавала је музика, тако да је негдашњи празник сада преиначен у комплетан доживљај.

На растанку, као и увек до сада, срдчан другарски поздрав и обавезно - видимо се идуће године!

С. Стојановић

Американци уврстили
Милунку Савић међу
10 највећих бораца свих
времена

ДЕВЕТ ПУТА РАЊАВАНА

Српска хероина из Првог светског рата, Милунка Савић, нашла се на листи десет највећих жена које су се бориле у неком од ратова. Листу је саставио чувени амерички сајт „Листверсе“.

– Милунка Савић је најодликованија жена војник свих времена. Бориле се у Балканским и Првом светском рату. Током службе била је рањена девет пута, али то је није успорило. Када је њен брат 1912. године добио позив да ратује за Србију, она је отишла уместо њега под именом Милун Савић.

Због своје храбрости на бојном пољу, није била кажњена када је откривено да је женско после повреде задобијене од гранате. Командир јој је предложио да буде пребачена у болницу, али она је одбила. Само је кратко рекла: „Сачекаћу“.

Ту је остала све док командир није попустио и вратио је у пешадију. Њени борбени подвизи настављени су у Првом светском рату, а за херојство добила је одликовања од Француске, Русије и Британије – пише Листверсе.

Милунка Савић из војничких дана,
Фото: [википедиа.орг/Јавно власништво](http://википедиа.орг/Јавно_власништво)

Занимљиво је да је пре само неколико дана амерички рокер Алис Купер одао признање Милунки Савић на свом Фејсбук профили.

– Милунка Савић приступила је српској војсци претварајући се да је мушкарац. Бориле се у Првом светском рату, а током службе била је рањена девет пута. Такође, сама је заробила 23 бугарска војника – стоји у опису фотографије коју је поставио.

Зашто лед не руше
хеликоптери

ОПРОБАН НАЧИН

Ових дана, поред великог мраза, Србију је задесило још једно велико природно зло – лед на великим рекама. Тај лед је утолико опасан што, ако се на време не разбије, може да направи ледену брану, да заустави ток реке и да у овом зимском периоду изазове изливање река.

Оваквих природних непогода било је и раније, али су се, изгледа, ондашње општинске самоуправе и грађани боље сналазили, па није долазило до најгоре.

Слична ситуација била је и далеке 1962. године. У залеђени Дунав, тамо код Смедерева, улива се Велика Морава. И она је скоро целим током била залеђена и претила је опасност да се излије и поплави атаре и градове Ћуприју, Јагодину, Свилајнац и више поморавских села. Све службе у овим градовима брзо су реаговале свим сред-

ствима које су тада располагале на разбијању леда на Морави, али нажалост, без великог успеха. Тада долази до изражаја ондашња ЈНА. Као инжењеријски старшина тада сам службовао у Свилајнцу, где је била стационирана инжењеријска јединица. Ова јединица, комплетна, седам дана је била ангажована на рушењу леда. У њима је припреман експлозив. На фудбалском игралишту било је око десет тона експлозива. Из Земунa је долазио хеликоптер, укрцавао експлозив и са двојицом старешина, односио експлозив до ушћа Велике Мораве, бацао експлозив на лед и тако га рушио. Није ми јасно да се нико није сетио да данас искористи ову бројну технику коју имају и војска и полиција и да спречи оно што се ових дана дешава.

Употреба хеликоптера за ове потребе верујем да је ефикаснија од она три-четири мађарска ледоломца и сигурно јефтинија. Није касно, још се могу наши хеликоптери укључити у разбијање леда и спасавање људи и природних добара.

Стеван Стојановић

ПИСМА

Тихи одлазак
генерала Бојовића

СТАРЛЕТЕ СЛАВЕ ПРЕЗИРУ ЈУНАКЕ

Судбина хероја мајора Катанића и данас се понавља. Пре три дана умро је генерал-пуковник Милован Бојовић, човек који је читав свој живот посветио отаџбини, највише обављајући своју војничку дужност на Косову и Метохији. То је онај генерал кога су Албанци ухапсили на прелазу Мердаре прошле године, када је хтео да посети своје родно село Перане код Подујева. Средства информисања су писала о томе, али данас се не оглашава. А и зашто би? Није генерал Милован Бојовић ни старлета, ни контроверзни бизнисмен, није оптужен за криминал, није био члан ни странака на власти ни странака у опозицији, није био члан невладиних организација...

Генерал Бојовић је живео мирно са својом породицом и болешћу као последицом тешког позива кога је обављао, а у оку је однео слику свог Косова и Метохије и својих Перана, које је неизмерно волео.

А на комеморацији одржаној у организацији Клуба генерала и адмирала Србије није било представника Министарства одбране, Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Генералштаба Војске Србије... Бранислав Нушић је у песми „Два раба“ написао стих „Бабе славе презиру јунаке“, а данас би тај стих гласио „Старлете славе презиру јунаке“.

Бошко Антић
контраадмирал у пензији

Пријатељства се не
заборављају

ПРОНАЋИ ДРУГОВЕ ИЗ ЈНА

На интернету, односно фејсбуку, под називом „Пронаћи другове из бивше ЈНА“ појавила се нова друштвена група. Шта рећи, осим да је та јавна група за веома кратак временски период достигла број од 50.000 чланова, са наглом тенденцијом пораста. Циљ ове групе је управо проналажење другова из војничких дана широм СФРЈ.

Групом су обухваћени сви видови и родови тадашње војске и изложене бројне фотографије из јединица. Уосталом, ко жели може да посети групу. Можда баш ви пронађете неког за кога бисте хтели да знате где је, шта ради итд. У овој групи су војници, старешине и грађанска лица на служби тадашње ЈНА. Срећна Вам претрага и да пронађите друга из ЈНА!

У Србији и другим крајевима се са забринутошћу прати војно-политичка ситуација у Хрватској. У народ се увукла некаква црна слутња и црна ишчекивања. У породици Тепић у Комленцу, и у Горњим Лесковицама под Повленом у породици Мирковић – неспокој. Милан се не јавља својима, ни Цоле, а нико не уме, или неће, да каже шта се заправо збива у Хрватској, посебно у Бјеловару, где су на дужности ма у војној служби.

– Видиш, Милане (Тепић), ситуација је све гора. Корпус нам је непопуњен. Морал после отцепљења Словеније никакав. Него да видимо шта ћемо ми овде да радимо. Какве ти имаш предлоге? – питао је на јутарњем реферисању пуковник Рајко Ковачевић мајора Милана Тепића, свог помоћника.

– Друзе пуковниче, они ће да раде свој посао, а ми ћемо радити свој. Имам обавештење да цивили под оружјем свакодневно и упадљиво се мувају око нашег складишта у Беденику. То је врло близу Бјеловара. Ја бих вам предложио да Беденик буде моја брига.

– Ти одлично знаш шта за нас значи Беденик. Од данас више не морам да бринем о њему, само ти можеш овде помоћи – закључио је пуковник Ковачевић.

Мајор Тепић разумео је наређење претпостављеног: одбрана складишта, звана „Барутана“ у селу Беденику код Бјеловара у његовој је надлежности и одговорности.

Припремио је све што му треба и својим „стојадином“ одмах кренуо на пут за Беденик. Возећи путем, који је одлично познавао, у глави су му се ређале неповезане мисли: како су Драгица и деца, шта ли раде отац и мајка, има ли у Комленцу каквих непријатељстава?

Нападач неће добити ништа

Мајор Милан Тепић зна да предстоје дани одлуке и дани акције. Ништа не сме оставити за сутра. Знају то и у Бјеловару и Беденику. Зна то и војник Стојадин Мирковић, земљорадник из планинског села, који воли земљу у којој се родио и за коју су гинули његови прадедови и дедови, зна да је мора бранити по сваку цену.

Дубоко зароњен у мисли, пренуо га је звук возила које се приближавало капији складишта и одмах се пребацио у стварност. Када је видео да из возила излази мајор Милан Тепић, осетио је олакшање.

Тепић је чуо за Мирковића, као поузданог и смелог војника, али кад је изашао из возила приметио је на његовом лицу забринут израз. Заустио је да га нешто пита, али га је војник Стојадин предухитрио: у ставу мирно, рапортирао је:

– Друзе мајоре, у складишту повећано стање борбене готовости. Непознати и по ноћи долазе аутима, овде, до улазне капије. Пуштају гласно музику, изађу на минут-два, нешто се дошаптавају, показују према нашој спаваоници и онда одлазе. И тако по неколико пута на ноћ. То траје данима...

Док је Милан примао рапорт, војници из круга складишта, препознавши свог старешину, сјатили су се око Тепића и Мирковића. Желели су да чују шта ће мајор да каже, чему се могу надати. Брига и страх огледали су им се на лицима.

Мајор Тепић је окупљеним војницима одмах саопштавао праву истину:

– Војско, они нам не мисле добро, иако

Није погазио заклетву:
мајор Милан Тепић

Војник Стојадин Мирковић

Мајор Милан Тепић херој међу херојима

ХРАБРО У ЛЕГЕНДУ И ВОЈНИЧКИ ЧАСНО

Бојовници су наваљивали као бесни пси, мајор Тепић је то и чекао. Желео је да им што скупље преда складиште. Када је видео једног који је покушао да упадне у магацин и усмрти га, потпалио је штапин, ватрена змија је као муња зафијукала. Грмнула је страховита експлозија! Синула је светлост као у по бела дана.

ПИШЕ: Новица ПЕШИЋ, мајор у пензији

ми никоме не мислимо зло. То сте и сами могли да запазите... Зато морамо бити сви к'о један... На провокације нећемо насједати. Од нас неће добити ни мрву повода, мада га они неће ни чекати. Технику и оружје, Богу хвала, имамо на претек, мо-

рамо га сачувати за наше потребе. Нападач не сме добити ништа, то је моја давна одлука...

Мајор Тепић је, касније, са сваким војником понаособ разговарао. Хтео је да се увери колико је ко способан и где ће моћи

највише да допринесе успешној одбрани. Са војником Стојадином Мирковићем, кршним планинцем из околине Ваљева, посебно је разговарао; имао је поверења у њега да ће сваки, па и најтежи задатак у потпуности извршити. Мирковић, иако није крио забринутост за околности које се дешавају, изразио је своју одлучност да се складиште брани по сваку цену.

Драма се одиграва

Гарнизон у Бјеловару је у септембру 1991. године био данима опкољен. Пуковник Рајко Ковачевић са недовољним бројем војника успешно је организовао одбрану. Сви су се добро распоредили. Држе се чврсто и одлучно. И у Беденику је мајор Тепић организовао прави распоред војника и старешина за одбрану складишта. У саставу има храбре старешине, потпоручника Поповића, старијег водника Ранка Стевановића и посебно одличне војнике Александра Савића из Ваљева, Стојадина Мирковића из Горњих Лесковица код Ваљева и Владимира Стојковића из Крагујевца...

Породица је код куће добро, рекла му је Драгица са којом се чуо телефоном.

– Дјеца су пошла у школу – нагласила је.

Милан јој је са уздахом одговорио:

– Тако сам се ужеleo да вас видим... – Желео је својој супрузи да каже и речи утехе, али се веза нагло прекинула. Милан је, ипак, одахнуо, чуо је оно што је најважније.

У Беденику крај Бјеловара драма је започела да се одиграва, крај је био неизвесан, или га је можда знао само мајор Милан Тепић, а наслуђивао и војник Стојадин Мирковић, возач борбеног транспортера и нишанџија.

Тринаестог септембра, Хрвати су искључили воду и струју тако да су старешине и војници у складишту остали без основних потреба за живот. Тај злочин потрајао је све до 23. септембра, када су им укључили струју и пустили воду. Телефон, међутим, није прорадио, а спречавали су и набавку хране. Повремено напади и пуцњава нису престајали, малобројни браниоци складишта у Беденику нису се плашили, борили су се неунашљиво. Нападаци бирају мете али пазе да не погоде тамо где су смештени муниција и противтенковске mine јер би тиме уништили оно за шта се боре. А у складишту експлозива има преко 170 тона, плус техника, интендантска опрема, возила и резервни делови.

У складишту у селу Беденик крај Бјеловара, сваки дан је тежи од претходног: острашћени нападачи наваљују све већом снагом. Хоће да заузму складиште и дочепају се сјајног плена – врхунске технике и модерног наоружања, уз много муниције. Свакодневно се пуца, обострано.

Милан Тепић, командант складишта, зна шта ће предузети кад догори до нока-та, али још увек размишља, дограђује свој план за заштиту војника и одбрану складишта. У другој половини септембра 1991. године, нико у складишту није честито ни тренуо. На сан нико и не мисли. Јасно му је да имају одличан положај, али да их је више, нападачи им не би могли ништа озбиљно наудити. Брине га то што не може да успостави везу са Бањалучким корпусом, јер су им само они једина шанса за извлачење из осинака.

Војник Стојадин Мирковић рапортира да су се нападачи разместили на тавану једне штале преко пута главног улаза у складиште и да већ три дана непрекидно осматрају и повремено отварају ватру...

Јутрос је телефон ненадано прорадио, три пута зове неко који се представио као усташки сатник, нуди Милану двеста хиљада марака и пасош за иностранство, где год да изабере. Каже: „Само изађите и то мало војске ће одмах за вама. Господине мајоре, што то значи да сад погинете, мислите да ће то неко цијенити. Људи су стока, господине мајоре. Ако не пристанете, немате никакве шансе. Ни ви, ни ваши људи. Знате ли колико нас је овдје у Беденику. Мислите да смо толики пут прошли да нас ту десетак шмркљаваца завитлава...“

Када дође мука до ока

Милан не обраћа пажњу на повике нападача, заједно са потпоручником Стојадином Поповићем и војницима журно завршава минирање складишта, још само десетак каписли са детонаторима. То је последње решење у случају да пуковник Ковачевић не успе да се пробије и пошаље појачање у људству. Ако стигне попуна, Милану је јасно да имају сасвим реалне шансе да се споје са Бањалучким корпусом.

Старији водник Ранко Стевановић, честити Нишлица, реферише Милану да су бојовницима нанели значајне губитке при покушају да пробију ограду. У размени ватре један војник је рањен.

Војници предвођени потпоручником Поповићем свакодневно су на положајима, бране складиште од повремених напада хрватских снага, али се војнички састав свакодневно осипа. Од 60 остало их је само деветоро.

У складишту Беденик драма се свакодневно усложњава. Хрватски бојовници настављају да нападају. Поново позивају на предају, поново нуде мајору Тепићу пасош и пут у иностранство, уколико преда складиште.

Уместо одговора нестрпљивим нападоцима, мајор Тепић се обраћа својим војницима:

– Не знам колико ћемо моћи овако још издржати, напади ће се појачавати у жељи да нас савладају и помогну се плијена. Зато су пажљиви са ватром и избјегавају да ударају по складишту, јер ово што ми имамо овдје за њих је више него драгоценост. Искључиво је моја брига да они то не добију у руке, јер можете само замислити каква би то била трагедија за наш народ. Ово је моја давна одлука и молим да се не коментарише. Кад дође тренутак, кад се више не буде могло издржати и кад дође мука до ока, наређујем вам да се удаљите на пристопито удаљеност од главног објекта у коме ћу остати.

– Дакле, не замерите ми ако сам негдје према неком од вас погријешио, али ја хоћу две ствари да урадим уз вашу помоћ: да нападачима не дам Беденик, и да ви останете живи!

Преостали војници и старешине помно слушају свог команданта али не желе да се повуку, траже од мајора да складиште бране до крајњих могућности, потом да заједно упорно крену у пробој. Милан слуша, помно ћути, а у мислима непрекидно тражи најбоље решење за спас својих потчи-

њених а да вредно наоружање и техника не припадну нападачу. За себе је одлуку давно донео.

Бојовници крећу у одлучујући напад

Осванула је недеља, 29. септембра 1991. године. Дан сунчан. Складиште у Беденику окупано руменим зрацима, пресијава се лепезом боја надолazeће јесени.

У минираном главном складишту мајор Милан Тепић је сам. Војник Стојадин Мирковић је у транспортеру. Остали су се, под окриљем ноћи, распоредили и добро утврдили, нешто даље од главног објекта. Тако је тражио мајор у намери да их заштити, када дође до безизлаза.

Око складишта мрке прилике погурено притрчавају огради. Очигледно: спрема се одлучујући напад на складиште! Зна то Милан Тепић, који чека само погодан тренутак за остварење своје велике одлуке.

У транспортеру Стојадин напрегнуто прати све што се дешава изван оградe. Мисли зачас одлутају, ређају се слике његовог завичаја, излази му пред очи мајка... како напосред ради... као да хиљаду руку има, и у кући и у пољу и у школи.

„Ово је борба за све моје и за све друге који се радују животу, који желе да буду своји на своје!“ Одлучан је.

А онда му нагло удари крв у главу, прене се, и из дубине душе груне нека нова, надљудска снага, па готово гласно изговори: „Морамо се бранити! Слобода нема цену!“

Мајор Тепић очекује да јутарњу тишину лепог септембарског дана наруше напади хрватских бојовника. Већ данима су разним борбеним провокацијама наговештавали главни удар за заузимање складишта. Милан зна да је противник јачи и да ће насрнути свом силином, али он се тога не плаши јер је његова одлука чврста и необорива: складиште неће предати! Напрегнуто гледа у правцу оградe одакле се чују гласови и виде погурене силуете како претрчавају да би заузеле бољи положај. Онда му се поглед заустави на спорогореним штапима и жицама којима су повезане mine распоређене по складишту. А онда у ушима зазвучи одлучан глас: „Не дамо се, све је спремно за одлучујући чин!“

На тренутак му у глави пролетеше мисли: шта ли раде моји у Комленцу. Драгица и деца вероватно још спавају. Можда су јуче ишли на Мљечаницу... Стара и стари сигурно пију јутарњу кафу и слушају вијести. А моје сестре Милка и Марија, дуго их нисам чуо...

Из дубоке мисли у стварност врати га пуцњава нападача у покрету. Бојовници крећу у одлучујући напад, Милан напрегну сва чула, реалност је била окупна.

На положајима војници распоређени по ранијем договору са потпоручником Стојадином Поповићем напрегнуто осматрају и повремено отварају ватру бранећи се од напада. Очекују сигналну ракету коју би, по договору, требало да испали мајор Милан Тепић, и да крену у одлучујући пробој.

Даље у транспортеру, нишанџија Мирковић напрегнуто осматра и дејствује, чека договорени знак да борбеним возилом крене у пробој оброча.

Испред капије бојовници ликују:

– Предајте се, гарантујемо вам живот, без обзира што сте агресори! Ево, видите, имамо и ваше наоружање!

Милан кроз импровизовану пушкарницу препознаје нападаче који безглаво желе упад и заузеће складишта. Препознаје и наоружање које су однекуд запленили. Кроз главу му лете мисли: зашто наши оружје нису онеспособили, а можда су га они успијели поправити, али откуд им делови?

Нису хтели да одбаце оружје и предају се

Одлучујући сукоб виси у ваздуху, сваког тренутка ратни пакао треба да започне. То се и догађа: хрватски нападачи безглаво покушавају да уђу у објект, мајор Тепић у главном складишту чека погодан тренутак, у рововима потпоручник Стојан Поповић са својим војницима пуном снагом брани имовину. Мирковић из транспортера пуца и непрекидно шета да би учинак био што бољи. Развија се упорна борба. Малобројни војници успешно одбијају нападе многобројних нападача.

Међу нападачима наста пометња, очигледно се нису надали тако снажној одбрани са намером за пробој из окружења. Повлаче се на пристojно одстојање али и даље сипају јаку ватру, избегавајући објекте где су минско-експлозивна средства и муниција.

Наставља се права рововска борба, малобројни војници добро распоређени на положајима узвраћају свом снагом. Милан спазу свог бившег колегу Вуглеца, кога са двојицом нападача Мирковић покоси рафалом из транспортера.

Ненадано навала напада, скоро, тихну. Чак се и нападачи почеше да повлаче. Вероватно смишљају нови план да би заузели складиште и сачували технику и муницију за даљу употребу. Зна то Милан, али им неће дозволити такав добитак.

Из огромног звучника одјекнуо је глас упозорења:

– Дајемо ти само још сат времена да размислиш!

Заповедник нападача, изнервиран упорном одбраном објекта, овога пута није персирао мајору Тепићу.

Сви у складишту знају да је ово затишје пред буру, главно тек долази. Бојовници ће ударити с леђа.

Мајор Тепић зна шта му је чинити. Жели да спаси војнике а да складиште не препусти нападачу. Он је у главном магацину, војници су на положајима околу, немају визуелни контакт али свако зна свој задатак. Претходног дана мајор је тражио да, у моменту безизлаза, Стојадин Мирковић напусти транспортер и да иде напред, међу остале другове. Да сви одбаце оружје и склоне се на безбедна растојања, јер ће складиште бити уништено.

Војници не виде мајора Тепића и не чују његове команде, али знају шта је крајњи циљ. Сви су јединствени у одлуци: не долази у обзир да одбаце оружје и предају се. Посебно је одлучан Стојадин Мирковић, нишанџија из борбеног транспортера који је мајору јуче рекао: то је једино наређење које нећу извршити. Мајор је мислио да се он шали, па Стојадин је тек почео да живи. Тек му је деветнаеста.

Земљотрес од 170 тона експлозива

Војник Стојадин своју одлуку није желео да мења, он је ову борбу схватио као одлучујућу, борбу за Отаџбину, за опстанак

својих најближих: мајке, брата, ујака и свих младића из свог краја; за тако велике улоге није жалио да положи и свој живот. У тренутку се сетио свих оних храбрих ратника са Цера и Колубаре, о којима је слушао из приче својих старијих, о којима је учио из историјске читанке. Помислио је: сада је на њега ред да покаже да је достојан свих тих јунака, којима је одбрана земље била света дужност.

Мајор Тепић не зна шта се догађа у Бјеловару, чује само ехо великих детонација, покушава преко радио станице да добије пуковника Ковачевића. У једном тренутку, зачу глас пуковника, који му поручује:

– ...Милане, држи се, тражио сам јутрос од команданта у Загребу бар два авиона. Он ми је обећао и рекао да не бринем...

Пуковник Ковачевић даље пита Милана да ли се чуо са породицом и како су. Милана гану та брига претпостављеног, па му у грчу одговара:

– ...Не знам тачно како су. Тамо око две Дубице и две Костајнице, прави ужас. Само, тамо су браћа Козарчани...!

Веза се нагло прекида, а Милана рески рафали бојовника поново враћају у стварност. Очигледно, почео је завршни напад. Бојовници, свом силином, свој крвави пир започињу с леђа Тепићевих јунака.

У том тренутку, прва „зоља“ долете однекуд и погоди транспортер у коме се налазио војник Македонац. Погодак је био у делу мотора па је војник од силе ударца неповређен излетео на отворена задња врата, опаљен и умазан, али жив. Сурвао се у ископани ров. Минут касније зачу се фијук нове „зоље“ и зари се у транспортер из кога је дејствовао Стојадин Мирковић. Погодак је био прецизан, право у нишанџију. Ватра из транспортера нагло престаде. Стојадин Мирковић се више није чуо.

Бојовници су наваљивали као бесни пси, мајор Тепић је то и чекао. Желео је да им што скупље преда складиште. Када је видео једног који је покушао да упадне у магацин и усмрти га, потпалио је штапани, ватрена змија је као муња зафијукала.

Грмнула је страховита експлозија!

Синула је светлост као у по бела дана.

Сто седамдесет тона експлозива, а са њим и сва техника, полетели су у ваздух.

У Бјеловару као да се догодило земљотрес. Огромна бела печурка видела се до Гарешнице и мађарске границе.

Велики кратер, уништена и поваљена шума у Беденику деловале су као после страшног суда.

Било је пре подне, 29. септембра 1991. године.

Све што је отето, проклето је.

Војник Стојадин Мирковић и мајор Милан Тепић, узлетели су у легенду и мит о непокору и части људској, као највишој мери људскости.

Нападачи, који су преживели на Беденику, одмах су убили заробљеног старијег водника Ранка Стевановића из околине Ниша. Потпоручник Стојан Поповић и девет војника одведени су у заробљеништво, али су касније размењени.

Тако је испуњен завет мајора Милана Тепића и војника Стојадина Мирковића да се Отаџбина мора бранити до последње капи крви.

ПИШЕ: мр сц.
др Часлав
АНТИЋ

Уочи Нове године годину средства информисања у Србији су јавила да је на територији Београда проглашена епидемија грипа, а ВМА увела забрану посете болесницима. Јављено је да су у Новом Саду неколико случајева оболелих од грипа фатално завршено. Реч је о старијим особама, хроничним болесницима који нису примили вакцину.

Ове сезоне епидемија грипа се јавља раније од очекиваног времена, а према процени института „Батут“ трајаће до краја фебруара. Наишли су ледени дани, што је довело до назеба, а он убрзано слаби отпорност организма, на шта се лако надовезује вирус грипа.

Грип је акутно инфективно оболење дисајних органа, изазвано вирусима (А, Б и Ц) са више подтипова и врло је контагиозно (преносиво) оболење. Преноси се аерогеним путем (капљицама) и директним додиром, па се веома брзо шири.

Према подацима Института за здравље „Батут“ у Србији је од нове године оболело више од 200.000 особа који су захваћени мутираним вирусом Хонгконг грипа. Особине тог вируса указују да није осетљив на постојеће лекове, нити постоји специфична вакцина против те врсте вируса. Клиничка слика је много тежа него кад се оболели од сезонског типа и одликује се врло високом температуром и до 40 степени, а заражени тврде да су се током болести осећали „као да их је прегазио воз“. Иначе, симптоми изазвани мутираним вирусом грипа су: кашаљ, цурење из носа, болови у грлу и телу, тешка малаксалост, температура и до 40 степени, а код хроничних болесника и – смрт.

У лечењу грипа никако се не препоручује узимање антибиотика на своју руку. Довољне су топле пилеће супе, чајеви, лимунаде, витамини, средства против прехладе, мировање, луфтирње просторија.

Јапански стручњаци саветују да се у млаку воду сипају со, па грло гутају, наводећи да то чисти грло од бактерија и смањује ризик од прехладе и грипа чак за 34 одсто.

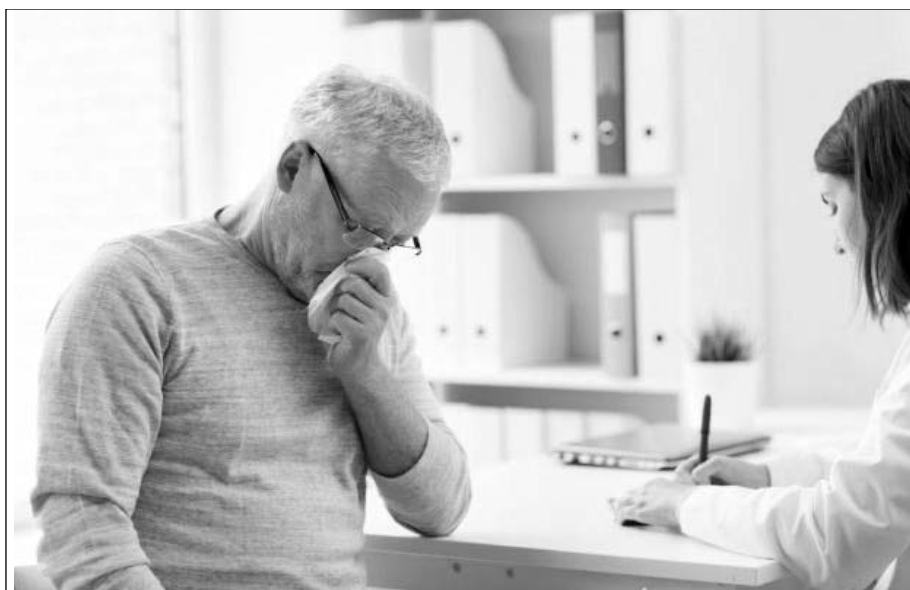
Најважнија заштита је благовремена вакцинација. Иако не постоји специфична вакцина за мутирани вирус, вакцинисани против сезонског грипа по правилу прележе ту болест са знатно блажом клиничком сликом и мањим ризиком од смртог исхода. Многи избегавају вакцинацију, не схватајући да се од грипа много више умире него од свих несрећа које се догоде у свету.

Вакцинација је веома важна посебно за хроничне плућне, срчане и бубрежне болеснике, дијабетичаре, али и особе старије од 65 година, јер ублажава компликације које се могу појавити, а то су у првом реду упала плућа, упала синуса, промене на срцу, бубрежници, итд.

Здравствени проблеми
који опседају многе људе

МУТИРАНИ ВИРУС ГРИПА НАПАДА

Најважнија заштита је благовремена вакцинација. Иако не постоји специфична вакцина за мутирани вирус, вакцинисани против сезонског грипа по правилу прележе ту болест са знатно блажом клиничком сликом и мањим ризиком од смртог исхода. Многи избегавају вакцинацију, не схватајући да се од грипа много више умире него од свих несрећа које се догоде у свету.

Грип обавезно треба прележати

Грип - корисни савети

НЕ ПОМАЖЕ АНТИБИОТИК

Грип треба разликовати од прехладе. Симптоми код грипа, иако слични прехлади, много су јаче изражени и брзо настају. Најчешће, болест почиње изненадним језом и високом температуром, малаксалошћу и боловима у мишићима. Грип може да се компликује плућном инфекцијом, упалом срчаног мишића или зглобова, зато га треба озбиљно лечити и бити под надзором лекара.

ОПШТА ПРАВИЛА ЗАШТИТЕ ОД ПРЕХЛАДЕ И ГРИПА

Једноставне ствари могу доста да помогну као на пример:

- избегавање контакта са особом које су већ оболеле,
- често прање руку, јер се вируси могу пренети и преко предмета који су били у непосредном контакту са

оболелом особом (телефон, држач у аутобусу итд),

- што чешће проветравати затворен простор у коме се налазите,
- довољно се одмарати,
- правилно се хранити (обезбедити довољан унос витамина и олигоелемената)

АКО ВЕЋ ИМАТЕ ПРЕХЛАДУ

Корисно је знати:

- антибиотици вам неће помоћи, не узимајте их без консултације са лекаром,
- главобољу, болове у мишићима и повишену температуру можете сузбити, узимањем таблета парацетамола или аспирина (консултујте фармацеута пре куповине да би направили најбољи избор од великог броја препарата којих има на тржишту),
- витамин Ц и његове

комбинације са другим витаминима такође могу да се користе,

- секреција из носа може да се смањи коришћењем капи за нос или комбинованих препарата који се пију. Избор је најбоље направити заједно са фармацеутом, како би се избегли нежељени ефекти лекова,
- треба уносити доста топлих напитака,
- влажите ваздух просторије у којој се налазите,
- гребање у грлу се смањује сисањем специјално за ту сврху направљених препарата,
- за надражај на кашаљ могу се користити сирупи (најчешће биљног порекла),
- уколико се симптоми погоршавају и поред мера које сте предузели, обратите се лекару.

Лековитост белог лука

ШИРОК СПЕКТАР ДЕЈСТВА

Поједите шест чена печеног белог лука и гледајте шта се догађа у вашем телу у року од 24 сата.

Када једете бели лук, његова моћ је толико јака да чак и након 24 сата тело реагује на ову моћну храну, у дијетатама за мршављење или као природни лек припремљен за лечење одређених болести.

Што се догађа у вашем телу када једете печени бели лук?

1 сат: У првом сату бели лук се вари у желуцу и постаје храна за тело.

2-4 сата: Помаже у борби против слободних радикала и постојећих ћелија рака у телу.

4-6 сата: Метаболизам организма почиње да види предности белог лука и активира процес за уклањање вишка течности и спаљује похрањене масти у организму.

6-7 сати: Антибактеријска својства белог лука, након путовања у крвоток, почиње да врши функцију против бактерија у организму.

6-10 сати: У овом периоду хранљиве материје су већ одиграле улогу у ћелијском нивоу, па штити од оксидације.

10-24 сати: Након што вари (у првих сат времена), бели лук у телу почиње процес дубинског чишћења, укључујући следеће процесе:

- Регулација нивоа холестерола;
- Чишћење артерија и штити организам од срчаних проблема;
- Снижава и побољшава ниво крвног притиска;
- Повећава природну одбрану организма и јача имунитет;
- У процесу чишћења бели лук помаже у спречавању тешких метала из тела;
- Помаже за побољшање чврстоће костију;
- Бели лук доприноси да се отклони умор због високе нутритивне садржај;
- Побољшава атлетске способности;
- Помаже дуговечност ћелија;

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије
Београд, Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА

Љубомир Драгањац

НАСЛОВНА
СТРАНА:

Снимио
Звонимир
Пешић

Година XV ■ Број 156 ■ Јануар, 2017.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милан Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ

Др Часлав Антић, мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња,
Будимир М. Попадић, Никола Оташ,
Душан Старчевић, Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ

Добросав Алексић (Алексинац),
Предраг Добић (Сремска Митровица),
Радивоје Здравковић (Подгорица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Жељко Будимски (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ

Будимир М. Попадић, М. Чуљић,
дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА

Редакција

Лист излази месечно.

Тираж: 3.000 примерака

Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА

Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com

Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

CIP –
Каталогизација
у публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ISSN
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Џ. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Клијенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часова;

***Љиљана ЈАКОВЉЕВИЋ**, из Београда, ул. Чубурска бр.2, Занатски центар „Пејтон“, тел. 011/2446977 и 064/1427122; Клијенте прима понедељком, средом и четвртком: зими од 17.00 - 19.00 а лети од 18.00 -19.30;

***Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНОВИЋ**, из Шапца, ул. Патријарха Павла бр. 10, тел. 015/314307 и 064/2328165; Клијенте прима: четвртком од 18.00 - 19.00 часова;

***ВЕСОВИЋ Н. МИРЈАНА** у Београду, Ул.Шуматовачка бр. 149, суботом од 11-15 часова и у Крагујевцу – Ул.Светозара Марковића бр. 19, средом од 15-18 часова.

За потребе војних пензионера ови адвокати обављаће следеће правне послове: даваће бесплатне правне савете и пружаће све остале адвокатске услуге уз накнаду по важећој адвокатској тарифи умањеној за 20 одсто (адвокати Љиљана Јаковљевић и Гордана Бучевац Стефановић), односно 30 одсто (адвокат Ивана Јовановић). Редослед адвоката дат је по редоследу склапања уговора.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахране преко Удружења војних пензионера Србије требало би да знате да услуге могу користити чланови УВПС, чланови њихових породица, као и сви остали војни осигураници.

Преко Удружења могу се добити комплетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почести,
- помоћ око сређивања докумената пре и после сахране ради регулисања права чланова породице после смрти војног осигураника,

- бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се добити у месним и општинским организацијама УВПС, или директно на тел. 011/8333-142 и 011/6161-769; 064/1660-423 и 011/3181-812.

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

Био сам набавио новогодишњу сламчицу. Недостајало ми је – вино.

Требало је да нам политичари сладак живот у Новој години, а не да нам дају слатка обећања!

Нисам био на Новогодишњем вашару. Вашар ми је био током целе минуле године.

Нова година је као кредит. Једном је славио, а целе године отплаћујемо.

Ако је по оној народној „Колико пара, толико музике“, мени је новогодишња ноћ била глува.

Немојте у Нову годину са новим грешкама. Ионако имате доста старих.

Душан Старчевић

ВЕОМА ПОВОЉНЕ СТОМАТОЛОШКЕ УСЛУГЕ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

У склопу сарадње са УВПС, Стоматолошка ординација „Президент М“, Звездара, Михаила Булгакова (бивша Душана Петровића Шанета) 46, са тимом искусних стручњака, војним пензионерима нуди бројне погодности:

Део услуга бесплатно – стоматолошки преглед, консултација и стручно мишљење,

Остале стоматолошке услуге (протезе, пломбе, надоградње и друго), уз значајне финансијске погодности – плаћање на рате или са попустом, у зависности од врсте услуге.

Доказани тим стручњака нуди **све стоматолошке услуге брзо, квалитетно и повољно**.

Телефони за контакт и информације: **011/342-7481, 063/214-800, 064/135-1487.**